

AVE MARIA

APRIL 1944

LETNIK 37



AVE MARIA

36. LETNIK

APRIL, 1944

Kaj je kje na straneh te številke:

Gospod je vstal	str. 1
Veliki Teden — pesem — Jože Pogačnik.....	3
Smrt, kje je tvoja zmaga — P. Hugo.....	3
Velika Noč — Jože Pogačnik	4
Velikonočna — Janez Pucelj	4
Svetinje Kristusovega trpljenja	5
Kako so nekaj praznovali Veliki Teden	7
Tonče s Sloma — celoletna povest — P. Bernard....	9
Križem kraljestva križa — P. B.	9
Iz pisem misijonarja Pirca	17
Domovinska ljubezen v krščanski luči — I. Zorc.....	20
Lazarjev sen — F. Terseglav	21
Pogumni otroci — Piere L'Ermite	23
Posvečuj Gospodov dan — A. Napret.....	24
Sveti Alfonz uči ljubiti Boga — P. B.	25
Ali je pekel, ali ga ni?.....	27
Naša povest je mnogim všeč — P. B.	29
Pišite po naše	31
Imenik nekaterih partizanskih žrtev	32

AVE MARIA

mesečnik za slovenske katoličane v Ameriki.

Prinaša vzgojne in nabožne članke, kakor tudi povestice in druge slovenske spise pomembnejše vsebine našim slovenskim izseljencem v pouk in zabavo.

Izdajatelji:

FRANČISKANI V LEMONTU.

Ave Maria, P. O. B. 608,
Lemont, Ill.

Naročnina velja \$2.50.

Naročnina Tvoja je dar v podporo ubožnejšim slovenskim fantom, ki se izobrazujejo za slov. duhovnike v lemontskem semenišču.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sv. mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Ill.

AVE MARIA

APRIL, 1944—

—Letnik XXXV

GOSPOD JE VSTAL

VZGODNJI pomladi, ko **vstaja** narava iz smrti k življenju, obhaja sv. Cerkev praznik **Gospodovega** vstajenja. Z enakim veseljem in z istim zmagoslavljem ga pozdravlja, kot so ga pred davnimi stoletji pozdravili evangelisti. Velikonočno veselje je namreč neminljivo, ker od smrti vstali Kristus ne umrje več. Tako radostna in tolažilna je ta velikonočna blagovest, da se hoče človeštvo vedno zopet iznova uveriti o njeni istinitosti in je njeno oznanilo vsako **Veliko** noč tako poživljajoče.

Naše misli ljubeče obiskujejo v teh dneh tihi iztočni vrt ob Kalvariji, kamenito ograjen in skrbno negovan. Sredi vrta stoji nov, lep grob, — sveti grob Jezusov je to, ki mu ga je prepustil bogati Jožef iz Arimateje. Bujno, pestro cvetje obdaja skalnato stavbo in jo oblija s svojimi opojnimi vonji, brižne čebele in tihi metulji se spretavajo po njem.

Kako tužen je bil v petek ta samotni vrt! Zamolkli udarci kladiva ob trde žeblje so zdramili njegovo zamišljenost in sredi dehtečega cvetja in spokojno brenčočih čebel je težko udaril strašni klic **Umirajočega**: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!" In ko se je po krutih in prekrutih dogodkih solnce trudno in žalostno in mrzlo bližalo svojemu zatonu, se je oddaljevala od Jožefovega vrta skupina Jezusovih prijateljev in svetih žen, z žalostno Materjo vred; tiho in počasi so se oddaljevali od svetega groba, od hladne skalnate sobice, kamor so položili mrtvega Gospoda, in srednji izmed treh križev je zlokobno stal in zlokobno metal svojo mrtvo senco.

Vse drugače, tako mirno in pomirjevalno se pa začne evangelij Velike nedelje o

treh svetih ženah, ki so se z nakupljenimi dišavami bližale Jezusovemu grobu. Tako zgodnje so bile v svoji ljubezni, da jih je prvi svit srečal že na poti. "Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba?", so skrbele ob svoji ženski nemoči.

Pa glej, odprti grob z zganjenimi prti, nato pa mladenič-angel jima oznanita prvo radostno vest o Gospodovem vstajenju. V najtišji tišini, v najtajnejši samotnosti, ki sta bili edini dostojni priči veličastnega dogodka, je Jezusovo truplo naenkrat oživel in se spremenilo v poveličanost; zganil se je in dvignil, zmagoslavno in silno je stopil iz groba skozi zapečateni kameniti vrata.

Slava ti, Gospod Jezus Kristus, ob tem tvojem najveličastnejšem hipu!

Nato šele je angel odvalil težki zaslon groba, da je bilo Gospodovo vstajenje tudi na zunaj očito. Takrat se je pa zganila zemlja in je v grozi zabobnela; od Adama pa do tedaj je bilo žezlo smrti zmagovito, Kristus ji ga je pa iztrgal.

Gospod je res vstal, aleluja!

Veselimo se s Kristusom! Čestitajmo mu!

Veliki petek nas je Jezus videl, da ga pri vseh svojih slabostih in nezvestobah vendar le ljubimo: po kolenih smo spokorno in spoštljivo pridrsali pred ležeče sv. razpelo, ob plapolajoči lučki smo se zazrli v njegovo razbičano, krvavo telo in na iztrpljene, ugasle oči; potem pa smo se sklonili in poljubljali rdeče rane.

Zdaj pa je to telo poveličano, vse svetlo in bleščeče in lahkotno, kot da bi bilo iz nadzemskih žarkov. "Oče, povelčaj svojega Sina!" je molil po zadnji večerji, in že po dveh dneh mu je Oče prebogato izpolnil željo. Po strašnem mraku in temi trpljenja in smrti mu je napočil dan slave in poveličanja, radostni dan večnosti, veselje brez mej in brez konca. Vse trpljenje je

le še spomin, ki ne muči in ne vznemirja več. Tudi trud in delo počivata, vse je že storjeno, božji načrt je uresničen.

O božji Trpin, kako iskreno, prisrčno ti čestitamo! Kako se veselimo tvoje brezmejne, večne slave in radosti!

*

Naša vera v njegovo božanstvo naj še bolj živo zaplameni!

Jezusovo vstajenje je največji čudež, še neizmerno večji, kot je bilo Lazarjevo obujenje, saj je Mrtvi obudil samega sebe. Tako neizpodbitno je ta veledogodek izpričan v zgodovini in tako nedvomen svedok Kristusove božje narave je, da se vse nasprotno razlage kar sproti rušijo v svojo ničevost.

Kako vesel je Jezus vselej, kadar ga priznamo s preverjenim Tomažem Dvojčičem: "Moj Gospod in moj Bog!" Vesel še posebno dandanes, ko ga premnogi proslavljajo kot človeka, nravnega misleca, učenika in dobročinitelja, obenem pa mu bogokletno in svetoskrusno jemljejo sij božanstva. Ko je rimski neverni stotnik z grozo gledal velike dogodke v preplašeni naravi ob Jezusovi smrti, se mu je iz prsi iztrgal vzklik: "Resnično, ta je bil Sin božji!" Mi pa ob uradno zapečatenem in skrbno zastraženem, pa praznem Jezusovem grobu še vse bolj živo in veselo obnovimo vero v Jezusovo božanstvo: Res je vstal, zato je res Bog. Že sv. Pavel je označil velikonočni dogodek kot najtrdnjši dokaz za resničnost krščanskega svetovnega nazora, rekoč: "Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi naša vera." (I Kor 15, 14.)

Kakor se nekatere ptice selilke odpočijejo na samotnih skalnatih otokih, ko jadrajo proti jugu in solncu, tako naj bo tudi samotni skalnati grob na vrtu Jožefa iz Arimateje kraj, kjer se vsako noč poživl in okrepi naša vera.

In bodimo v vnemi za širjenje vere in cerkvene edinosti podobni obema učencema, ki sta se po Jezusovem obisku neutegoma vrnila iz rodnega Emavs nazaj proti oddaljenemu Jeruzalemu, da pomagata šibki veri malodušnih in dvomečih učencev. Dan se je bil že nagnil in proti večeru je že

šlo in trudna sta bila od prestale žalosti in dolgega pota, pa nista mogla v svoji plemeniti nesebičnosti strpeti ob misli na potrte tovariše, katerim Jezus še ni bil razložil Pisma in njih srce še ni bilo zagorelo v novi veri.

*

In še bolj ljubeče se oklenimo vstalega Gospoda!

Gospod Jezus je bil vedno dober in ljudomilo odpuščajoč in sočuvstvujoč; onih 40 dni po vstajenju je pa hotel pokazati svoje Srce še v posebno mili luči in gorkoti, kot da so mu trpljenje in grenke izkušnje bedno človeštvo še tem bolj omilile.

O angelu na grobu pravi sv. pismo, da je bilo njegovo obličje "kakor blisk", da so svete žene "zbežale od groba, zakaj navdajal jih je trepet in strah". Jezusa je pa tudi v poveljanem stanju po vstajenju sama Ljudomilost, nežna obzirnost in dobrota. "Ne bojte se! Mir vam bodi, jaz sem, ne bojte se!" nagovarja svoje dvanajstere, katere imenuje "svoje brate" in "otročice", kot da bi se ne bilo med njim in med njimi zadnje dni nič zgodilo. "Kaj ste preplašeni in zakaj vstajajo dvomi v vaših srcih?" jih ljubeče kara, ker ne doumejo njegove dobrote. Razočaranima in žalostnima učencema iz Emavs se prijazno pridruži ter ju sočutno izprašuje in posluša, da razlijeta vso svojo grenko bridkost pred njim, potem pa jima na dolgi poti potrpežljivo razklada namen in pomen dogodkov zadnjih dni. In za vse trpeče so tako tolažilne Jezusove besede do Marije Magdalene, jokajoče ob grobu. "Žena, kaj jokaš?" jo je sočutno vprašal, potem je pa izrekel njeno ime s tako nadzemesko milino, da ga je njena nežna duša že ob tej edini besedi spoznala in mu iz globočine dahnila vzklik: "Učenik!" In tistemu, ki ga je pred deklo in njeno družino trikrat zatajil, je podelil najvišjo službo v Cerkvi.

O Juda iz Kariota, koliko krivico si storil ravno s svojim poslednjim obupnim dejanjem svojemu Učeniku! Kako to, da nisi vsaj v tistih strašnih, prestrašnih trenutkih po getsemanski izdaji našel pota do včlovečene Dobrote in Usmiljenosti?

V slovitom delu "Faust" nam slika nemški pesnik Goethe moža, ki je obupal nad življenjem in vedami. Že je nastavl čašo s strupom k ustnicam, — takrat pa prihiti v njegovo mračno sobo petje zvonov, velikonočno pritrkavanje pripoje. Toplo in svetlo mu vstane v duši, solze se mu uderejo, novo upanje mu vzbrsti ob daljnih, že davno zabrisanih spominih.

"O zveni, zveni, pesem blagoslova!

Solza mi rosi; tvoj zemlja sem iznova,"

zakliče. Izpred vrat smrti so ga poklicali velikonočni zvonovi veselo zapojoč!

In dočim je Faust ob njih zopet dobljen za zemljo, naj tebi zazvonijo v še vse lepše življenje, kakor ti lepo govori sv. Cerkev veliko soboto s sv. Pavlom:

"Bratje! Če ste vstali s Kristusom, iščite kar je gori! Kar je gori, na to mislite, ne pa na to, kar je na zemlji." (Kol 3, 1.)

F. Jaklič.

VELIKI TEDEN

Cel teden pred menoj stojiš,
Gospod moj Jezus, in trpiš.

In Tvoje vem očitane:
"Nikomur, ah, ne usmilim se!"

Gospod, zakaj si mi tak tuj?
kako tolažim naj, svetuj!

"Seveda praviš mi Gospod,
a hodiš vendar svojo pot.

Kaj bi ti moja družčina?
Med nama ni nič sličnega."

Gospod, Tvoj glas je blagi sij! —
Na moji duši se spočij

in vtisni vanjo svoj obraz
kot v prt Veronikin svoj čas!

Razdeli še svoj sveti križ,
da pol ga meni naložiš!

Jaz grem na goro Golgoto,
ti hočeš le na taborsko.

Jože Pogačnik.

SMRT, KJE JE TVOJA ZMAGA...

P. Hugo

VKAKEM zmagoslavnem razpoloženju je veliki petek smrt zapuščala Kalvarijo. Kajti zmagala je tudi v dvoboju z njim, ki je rekel, da je življenje. Vsaj tako je mislila. In vse je tako kazalo. Pro triurnem boju z njo je izdihnil. Ni izdihnil tako, kot njene dotedanje žrtve, a izdihnil je. Vsega razbitega in razmesarjenega, da ni bil več človeku podoban, so položili v grob, potem, ko so mu še srce prebodli, da bi bila zmaga smrti ja nad vsak dvom vzvišena.

Pa zazori velikonočno jutro. Angel življenja pristopi, odvali kamen od groba in iz njega se prikaže tista razbita in razmesarjena smrtna žrtev živa in vsa poveljana. "Iz groba vstane ves častit, obdaja ga nebeški svit". Še petere rane, ki jih je obdržal, niso več rane, so cvetoče vrtnice. Zmagoslavno pogleda naokrog, kjer kot mrtvi leže stražarji groba in takorekoč izzivalno zakliče: "Smrt, kje je tvoja zmaga. Smrt, kje je tvoje želo?" (I. Kor. 15, 55-56.)

Z velikonočnim jutrom Gospodovega vstajenja je zasvital dan zmage življenja nad smrtjo, dan, ki ne pozna zatona. Smrt nima svojega žela več. Sicer nam vstali Zveličar kot "prvina njih, ki so zaspali", ni priboril nazaj nekdanje telesne nesmrtnosti. Smrt mori po Kristusu, kot je morila pred Kristusom. A smrt po Kristusu in njegovem vstajenju je nekaj čisto drugega, kot je bila smrt pred Kristusom.

Smrt pred Kristusom je bila res kruta. Zatiskala je onemoglim zemskim romarjem oči, odpirala jim grobna vrata in jih zapirala, pa zraven otožno pela: "Človek, glej dognanje svoje!" Kakih vrat v lepše življenje onkraj groba ni poznala in jih ni mogla nikomur odpreti, ko bi tudi hotela. Zato je bila tako grenka za umirajoče same in njihove drage, ki jim ločitve ni oslajalo upanje na skorajšnjo svidenje v rajski blaženosti. Kajti kakor je pred izgubljenim zemskim rajem stal angel z ognjenim

mečem, tako je stala pred nadzemskim rajem grozna pošast greha, ki je zapirala vhod vanj.

Smrt po Kristusu in njegovem vstajenju, gledana v luči vere, je nekaj vse drugega. Voditeljica je iz pregnanstva v domovino. Rešiteljica je iz solzne doline na večno sončne višave. Vratarica je iz ječe tostranskega v zlato svobodo onstranskega življenja. In mi jo še vedno imenujemo kruto, neusmiljeno, brezsrčno morilko? To ni krščansko. Prav tako njeno običajno nazorno predstavljanje ne; bele, koščene žene s koso, škodoželjno se režeče. Kdor tako govori o njej in si jo tako predstavlja, jo gleda skozi očala, ki mu jih je nataknila kri, ne vera, naravno čuteče in sočuteče srce, ne od vere ožarjeno in od njenega upanja ogreto.

Ko je sv. Karol Boromej zasedel milansko škofijsko stolico, je našel na prostranem trgu pred njo tak poganski spomenik. Ni ga sicer dal odstraniti, ker je bil umetnijski. Pač pa mu je vdihnil krščansko dušo. Beli, koščeni ženi je pustil v eni roki koso, simbol njenega posla v božji službi, odkar je človek zapravljal svojo telesno neumrjočnost. A v drugo roko ji je dal zlat ključ, kot simbol, da ona ne odpira samo grobnih vrat, ampak jih po Gospodovem vstajenju tudi odpira v lepše, večno življenje zlatih nebes. To je krščansko pojmovanje in nazorno predstavljanje smrti.

Ah, ti prazen Gospodov grob! Kako tolažbo vlijaš v naša srca. Preden si se ti odprl in dal veličastno nazaj, kar si razmesarjeno tako hladno sprejel, so bili grobovi človeških otrok tako temni in strahotni. Ni se dvigal nad njimi križ, ki bi bil v krvaveča srca ostalih lil sladko upanje zopetnega svidenja nad zvezdami, edini balzam za take rane. A odkar si se odprl ti in poveljano vrnil, kar si brezčutno požrl, je tudi v naše grobove posijala žarka luč upanja, od Boga prižgana, da bo prav tako iz njih pognalo novo življenje, ko zasiže večna pomlad. Poveljano bodo dali nazaj, kar zdaj od starosti, in bolezni izžeto, od nesreče in hudobije razbito in razmesarjeno požirajo.

Toda nekaj moram pristaviti, če hočem

biti odkrit in iskren. Ta sladka tolažba velja samo onim, ki verujejo v Gospoda Jezusa in živijo z njim, ali vsaj spokorno umirajo v njem. Le tem in njih dragim, ki jih potrte zapuščajo tu, velja: "Tolažite se torej med seboj s temi besedami." (I. Tesal. 4, 18.)

VELIKA NOČ

Jezus vstali,
v luči sami!
Beli tvoji
so ovoji
v grobni jami
ti odpali:
— Na zemljo
vsi navezani
smo trdo.
Vse vezi
Ti razreži,
s svojo lučjo
nas poveži,
nas iztrgaj
iz zemlje,
v svoje vsadi
nas srce.

Jože Pogačnik.

VELIKONOČNA

Janez Pucelj

Ko je zarja obrobila
tam na vzhodu temne gore
predno je čez mestne dvore
svojo rožno luč razlila,
vstal je naš Gospod iz groba,
kakor luč iz solnca plane!
Kot petera zlata solnca
Njemu svetijo se rane.

V strahu vsa trepeče straža:
angel je odvalil kamen,
mu obraz gori kot plamen,
da trepeče v strahu straža.
Naša duša ne trepeče,
naša duša vriska sreče,
naša duša trdno upa,
v rane Vstalega blesteče!

SVETINJE KRISTUSOVE- GA TRPLJENJA

NAJZNAMENITEJŠE dejanje naše zgodovine, Kristusovo trpljenje in smrt, se je odigralo v Jeruzalemu. Z Jeruzalemom so nerazdružno zvezani spomini na Kristusovo trpljenje. Po krajih, ki so orošeni s sveto krvjo Odrešenikovo, so nam sveti in častitljivi zlasti tudi predmeti, ki so bili s trpečim Jezusom v dotiki. Reči, ki so bile v dotiki s Kristusom ali svetniki, kakor tudi svetniška telesa oziroma njih ostanki, se imenujejo "svetinja", ali z latinsko besedo relikvije. Umevno je, da častimo n. pr. Kristusov križ in druge reči, ki so z njegovim trpljenjem in smrtjo v zvezi; tudi stvari, ki so jih rabili svetniki, so nam drage. Saj ljudje močno cenijo celo take reči, ki se odlikujejo zgolj po starosti, ali pa po tem, da so bile v lasti odličnih zgodovinskih oseb.

Med prve in najdragocenejše svetinje štejemo po pravici križ Kristusov.

Sv. evangelij nam opisuje, kako je moral Zveličar sam nesti svoj križ na Golgoto, kako je bil nanj pribit in kako je po treh urah strašnega trpljenja na njem umrl.

Po križanju so po judovskem običaju vrgli Kristusov križ s križema obeh razbojnikov v izsušen vodnjak. Našla ga je šele sv. Helena, mati cesarja Konstantina, okoli l. 330., ko je na kraju Kristusovega trpljenja in smrti dala zgraditi veličastno cerkev. Del tega križa je prišel v Rim. Najbrže ga je poslala sv. Helena sama, saj je dala zgraditi v Rimu tudi baziliko, kjer naj bi se ta relikvija hranila. Imenuje se še danes "Bazilika sv. križa v Jeruzalemu".

To svetinjo so v Rimu že od najstarejših časov močno častili. Ogromne množice romarjev so se stekale v Rim, da počaste les svetega križa. Papež sam je na veliki petek šel bos v procesiji iz Laterana v cerkev sv. križa in počastil sv. relikvijo. Tam je tudi nastal ganljiv obred velikega petka, ki se imenuje počestitev in odkrivanje križa z ganljivim napevom: Ecce lignum cru-

cis... Glejte les križa, ki je na njem visel naš Odrešenik!

Sv. relikvija se hrani še danes v isti cerkvi v posebni kapeli, ki so jo v ta namen zgradili l. 1930. Zdaj je relikvija razlomljena v tri dele in položena v obliki križa v krasen relikvijarij.

Napis. Sv. pismo pripoveduje, da je dal Pilat pritrditi na vrh Jezusovega križa napis v aramejskem, grškem in latinskem jeziku: "Jezus Nazareški, kralj Judov (začetne latinske črke I. N. R. J.)".

Sv. Helena je našla s križem tudi ta napis. Najbrže ga je poslala v Rim obenem z omenjenim delom križa sv. Helena sama. Tako govori najstarejše sporočilo, da o njem v srednjem veku niso nič vedeli. Ko so pa l. 1492. popravljali cerkev sv. križa v Rimu, so našli ta napis v neki votlini v zidu. Tedanji papež Inocencij VIII. ga je dal preslikati, nato je mogel izjaviti, da je res iz davnih časov.

Napis sam ima mnogo znakov, ki govorijo, da je pristen.

Hranijo ga v cerkvi sv. križa v Rimu v posebnem relikvijariju. Prav za prav je ohranjen samo srednji del deske. Od napisa se je ohranila le grška in latinska beseda Nazarenus, od aramejskega napisa pa le nekaj črtic.

Žebli. Po sv. pismu je mogoče posneti, da je bil Kristus pribit na križ z žebli in sicer s štirimi, ne samo s tremi. Najstarejša poročila namreč govore, da je bila vsaka Zveličarjeva noga posebej pribita na križ. Sv. Helena je zasledila obenem s križem tudi žeblje. Cerkvni pisatelji poročajo, da jih je izročila svojemu sinu Konstantinu in da je cesar dva ohranil zase, dva pa da je prepustil vernikom. Eden od teh je pozneje prišel zopet v last cerkve sv. križa v Rimu. Dolg je 12 cm; manjka mu pa konice, ki je morala biti dolga do 6 cm. O pristnosti tega rimskega žeblja do sedaj ni bilo resnih pomislekov. Žebli pa, ki jih hranijo po raznih cerkvah so zgolj posnetki.

Sulica. V evangeliju sv. Janeza beremo, da je eden vojakov prebodel stran Odrešeniku; hotel se je prepričati, če je res mrtev. Sulica je bila last vojaka, zato tu-

di ni bila pokopana z ostalimi predmeti. Kako je prišla v last kristjanov, ni znano. Staro sporočilo trdi, da se je oni vojak potem spreobrnil. Tudi je znano, da se je sulica nahajala okoli l. 500. v cerkvi na Kalvariji. Pozneje je po raznih naključjih prišla v Carigrad. Konico sulice si je nato pridobil francoski kralj sv. Ludovik, ostali del sulice pa je bil podarjen l. 1492. papežu Inocenciju VIII. Rimljani so svetinjo sprejeli z veliko častjo. Med francosko revolucijo se je konica izgubila, pač pa hranijo v cerkvi sv. Petra v Rimu še sedaj ostali del sv. sulice.

Sv. stopnice. V Rimu so posebno v časti tudi sv. stopnice v poslopju blizu lateranske bazilike. Imajo 28 posameznih stopnic iz belega marmorja. Na vrhu stopnic stoji starodavno svetišče (bivša papeška hišna kapela), ki se zaradi mnogih svetinj, ki so v njej shranjene, imenuje "Sancta Sanctorum". Prastaro izročilo trdi, da so to stopnice iz sodne hiše, kjer je Pilat obsodil Odrešenika na križ. Po njih je stopal Jezus trikrat: Prvič, ko so ga njegovi krivični rojaki privedli pred rimskega sodnika; drugič, ko se je Zveličar vrnil od Heroda k Pilatu v beli obleki; tretjič, ko je moral z dvorišča razbičan in s trnjem kronan pred Pilata, da ga je ta mogel pokazati ljudstvu z vzklikom: "Glejte, človek!" Kdo bi jih bil pripeljal v Rim? Staro izročilo trdi, da sveta Helena, dasi jih nihče od starih pisateljev ne vzame v misel. Prvič se omenjajo šele za časa papeža Sergija II. v 9. stoletju. Uradno pa govori o njih šele papež Paskal II. (1099—1118) takole: "Po teh stopnicah je hodil boje sam Zveličar in jih posvetil s svojo krvjo." Isti papež je potrdil že dovoljene odpustke in je dodal še novih. Krščansko ljudstvo je imelo svete stopnice vsa stoletja za pristne. Kralji, cesarji, papeži so šli po njih kleče. Papež Pij IX. se je še kot 80 letni starček kleče povzpел do vrha. Tudi še danes najdeš ob vsakem času na njih ljudi, ki se pobožno po kolenih pomikajo proti vrhu do kapele "Sancta Sanctorum".

Steber bičanja. Ker so bila zaman vsa Pilatova prizadevanja, da bi nedolžnega Jezusa oprostil, ga je dal bičati. Rimljani

so imeli tedaj navado, da so bičanca privezali k nizkemu stebriču.

Steber, ki je bil Jezus nanj privezan, so kristjani že od nekdaj častili. Omenja ga že l. 333. neki romar, ki je potoval iz mesta Bordeaux v Jeruzalem; prav tako govori o njem sv. Hieronim. Okoli l. 1220. se je mudil v Palestini kot papežev legat kardinal Janez Colonna. Ta je steber, ki so ga v Jeruzalemu do tedaj častili, prepeljal v Rim in ga dal postaviti v svoji kardinalski cerkvi sv. Praksede. Tu stoji še danes v posebnem relikvijariju. Stebrič je visok 63 cm in v sredini nekoliko zožen. Je iz črno-belega marmorja.

Trnjeva krona. Sv. pismo pripoveduje, da so vojaki po bičanju potisnili Zveličarju na glavo še trnjevo krono. Ni gotovo, ali je obdržal Zveličar trnjev venec tudi na križu. Sv. Helena ga s sv. križem ni našla. Hranili so ga menda pobožni kristjani v Jeruzalemu že od začetka. V 4. stoletju ga mimogrede omenjata sv. Pavlin in sv. Janez Krizostom. V 6. stoletju pravi slavn minister in poznejši menih Kaziodor v svoji zgodovini, da v Jeruzalemu časte trnjevo krono.

Okoli l. 1905. je prišel trnjev venec v last carigrajskih cesarjev. L. 1239. si ga je pridobil francoski kralj Ludovik IX. sveti, ki je zanj sezidal v Parizu prekrasno gotsko cerkev, tako imenovano "Sveto kapele". Danes se nahaja v kristalnem relikvijariju, ki ga je daroval cesar Napoleon I., v pariški cerkvi Notre Dame.

V Rimu imajo samo nekaj trnov iz te krone. Dva hrani cerkev sv. križa; trije so pa v cerkvi sv. Praksede, kjer je tudi steber bičanja. Te trne je podaril cerkvi sv. Ludovik, v zameno pa je dobil obroč od stebra bičanja.

Veronikin prt. Staro izročilo pove, da je dala Zveličarju, ko je nesel križ na Kalvarijo, pobožna žena prt, da bi si obrisal okrvavljeno obličje, Zveličar pa da je dobri ženi za njeno dobroto vtisnil svoje obličje v ta prt. Tega dogodka se spominjamo tudi pri 6. postaji križevega pota.

Gotovo je srečna Veronika skrbno hranila prt s čudežno podobo; toda ali se je tudi potem ohranil? V cerkvi sv. Petra v

Rimu imajo starodaven prt, ki o njem trdijo, da je Veronikin. Res se prvič omenja uradno šele l. 1101., vendar se da iz raznih sledov sklepati, da so ga hranili v Rimu že v 5. ali 6. stoletju. Kdo ga je prinesel v Rim in kdaj, ni znano.

V prejšnjih stoletjih so ta prt silno častili. Papež Pavel II. ga je nosil l. 1470. bos v prošnji procesiji zoper Turke, in Pavel V. ga je l. 1606. prenesel sam v novo zgrajeno baziliko svetega Petra.

Na prtju je obličje trpečega Zveličarja, ki je pa danes že skoro čisto obledelo. V novejšem času sodijo, da ta relikvija ni pristna.

To so glavne svetinje Kristusovega trpljenja, ki jih hranijo v Rimu. Za marsikatero na podlagi zgodovinskih virov res ni mogoče popolnoma ugotoviti njene pristnosti, vendar so kljub temu ljube in dragocene vsakemu vernemu kristjanu. Spričo njih človek pozabi na vse drugo in pred dušnimi očmi se mu živo odigra ona veličastna in pretresljiva žaloigra, po kateri je bil odrešen človeški rod.

J. Gr.

KAKO SO NEKDAJ PRAZNOVALI VELIKI TEDEN

BILO je pomladi pred velikonočnimi prazniki leta 385.; morda kako leto prej. V Jeruzalemu so se zbirali pobožni verniki iz bližnjih in daljnih krajev. Med njimi je bila tudi romarica Silvija. Prišla je od daleč, tam iz južno-francoske dežele, da bi praznovala veliki teden v svetem mestu, kjer je Gospod trpel in umrl. Kar je tiste dni v Jeruzalemu videla in doživela, je preprosto ganljivo popisala v poročilu, ki se nam je do malega vse ohranilo. Nekako takole pripoveduje pobožna Silvija:

Popoldne (na cvetno nededjo) je vse ljudstvo hitelo na Oljsko goro. Prišel je tja tudi škof z duhovniki. Na kraju, kjer je nekdaš Gospod učil, smo molili, prepevali psalme in čitali iz sv. pisma vse tisto, kar spominja na ta dan in ta kraj. Proti večeru, okoli pete ure, so prebrali iz evangeli-

ja, kjer se pripoveduje, kako so otroci z vejicami v rokah šli Gospodu nasproti in mu klicali: "Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem." Tedaj so se dvignili škof in duhovniki in vsa množica in se v sprevedu počasi pomikali proti mestu. Med potjo smo peli psalme in vedno ponavljali: Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem. Kar je otrok v teh krajih, vsi so prišli sem in so nesli oljike in palmove veje; celo tisti, ki so še tako majhni, da jih morajo matere v naročju nositi, so imeli vejice v rokah. Tako smo spremljali škofa z Oljske gore v mesto, kakor so nekdaš spremljali Gospoda Jezusa. Že se je večerilo, ko smo prišli do cerkve božjega groba. Dasi pa je bilo že pozno, smo vendar še odmoliili večerno molitev, pomolili tudi še pri sv. križu, potem pa se razšli.

V sredo popoldne ob treh smo se vsi zbrali v cerkvi na onem kraju, kjer je bil Gospod križan. Molili smo psalme in čitali iz sv. pisma, kakor je primerno za ta dan in ta kraj. Ob šestih smo spremili škofa s kraja križanja k Jezusovemu grobu. Mašnik je stopil pred ograjo pri grobu, vzel evangelij in prečital tisti odlomek, v katerem se pripoveduje, kako je Judež Iškarriot šel k Judom in se z njimi pogodil, da jim bo izdal Gospoda. Ob tem čitanju je vse ljudstvo glasno jokalo; nikogar ni bilo, ki ne bi bil do solz ganjen.

Veliki četrtek je bila dopoldne navadna božja služba. Popoldne pa smo že ob dveh zopet prišli v cerkev. Nekako do štirih smo moliili, potem pa je škof opravil daritev sv. maše. Ljudje so bili še tešč in so vsi med mašo prejeli sv. obhajilo. Preden smo se razšli, je dijakon oznanil: Ob šestih zvečer se bomo zbrali na Oljski gori; to noč nas čaka težko in naporno delo.

Vsak je hitel domov, da kaj užije. Mudilo se je, da bi prišli za časa na Oljsko goro. Na gori smo prečuli vso noč, molili in čitali sv. pismo. Proti polnoči smo šli na ono mesto, odkoder se je Gospod vzdignil v nebesa. Ob uri, ko začno petelini peti, smo se od tam vrnili na kraj, kjer je Gospod to noč molil, kakor je pisano v evangeliju: "Odtegnil se je za lučaj in molil." Ko smo odmoliili psalm, so nam prečitali iz evan-

gelija tisto mesto, kjer govori Gospod učencem: "Čujte, da ne padete v izkušnji." Od vsakdanjega posta in čutja so bili vsi že utrujeni, zato smo se le počasi, počasi pomikali navzdol proti Getzemanu. Plamenice so nam razsvetljevale pot. V Getzemanu smo zopet molili, mašnik pa nam je čital iz evangelija, kako so Jezusa vjeli. Ljudstvo je jokalo tako glasno, da se je morda slišal jok prav doli v mesto. Psalme pojoč smo se vračali in prišli do mestnih vrat, ko se je bilo že toliko zdanilo, da človek spozna človeka. Spremili smo škofa po mestu v cerkev k sv. križu. Tam, kjer hranijo sv. križ, so nam čitali iz evangelija, kako so Judje pripeljali Jezusa k Pilatu, in kaj je Pilat govoril Gospodu in kaj Judom. Potem pa se je škof obrnil do ljudi in jih opominjal, naj ne omagajo radi utrujenosti; utrudljiva da je bila ta noč in tudi po dnevu da bo še naporno, a upajo naj v Boga, ki jim bo trud in delo bogato poplačal. Tako jih je tolažil in nazadnje jim rekel: Sedaj pa pojdite domov in malo počijte; nekako ob osmi uri pa bodite zopet tukaj; od osmih opoldne bodete mogli videti sv. križ Gospodov.

Po kratkem odmoru se je torej ljudstvo zbralo v svetišču na Golgoti. V srebrni pozlačeni skrinji so prinesli pred škofa sv. križ Gospodov in ga položili na mizo pogrnjeno s prtovi. Verniki in katehumeni so prihajali zvrstoma drug za drugim, se poklanjali pred križem, ga poljubljali in se ga dotikali s čelom in z očmi. Ves čas je škof z rokami držal križ, diakoni pa so stali okrog in stražili. — To češčenje sv. križa je trajalo nekako do opoldne. Opoldne so odnesli križ, množica se je umeknila in se zbrala na prostoru pred božjim grobom. Tja so postavili tudi sedež za škofa. Začeli so čitati iz sv. pisma po vrsti vse, kar so o trpljenju Gospodovem napisali preroki in apostoli. Ljudstvo naj bi se poučilo, kako se je izpolnilo vse, kar so napovedovali preroki, in da se ni zgodilo nič, kar ni bilo prerokovano. Vsi pa so jokali in obžalovali Gospoda, ki je toliko za nas trpel. Nekako ob treh popoldne so prečitali iz evangelija sv. Janeza, kako je Jezus na križu umrl. S tem se je končala

pobožnost pred božjim grobom. Šli smo potem na Golgoto, na kraj križanja, in opravili molitve, kakor je običajno med tednom. Od tam pa smo se vrnili k božjemu grobu in čitali so nam iz evangelija o Jožefu iz Arimateje, ki je šel k Pilatu, prosil za Jezusovo telo in ga položil v grob.

Ker so bili ljudje že utrujeni, diakon pred razhodom ni oznanil, da bi ponoči med petkom in soboto morali čuti pri božjem grobu. A mnogi, zlasti mlajši in bolj čvrsti, so bedeli in molili vso noč. Drugi so čuli samo zvečer, zopet drugi od polnoči naprej, kakor je kdo mogel. V soboto zvečer je bila zopet vigilijska; končala se je v velikonočni radosti zjutraj s sv. mašo.

Tako so nekaj v Jeruzalemu obhajali veliki teden in se pripravljali na velikonočni praznik.

Prijatelj, ki si prebral tole preprosto poročilo pobožne romarice Silvije, premisli malo, kako boš letos preživel te dni in se udeleževal sv. obredov, liturgije, velikega tedna.

F. U.

Govorjenje je srebro, molčanje zlato.

Molčanje je pokrov na loncu.

Molčanje je najboljši odgovor.

Z molčanjem se učiš golčanja.

Molči več modrih ko nemodrih ljudi.

Kdor molčati zna, kot mož velja.

Kdor zna molčati, zna veliko.

Kdor modro molči, prav vsem odgovori.

Kdor se uči molčati, se uči prav govoriti.

Kdor molči, se nikoli ne zagovori.

Molčanje je težko popravljati.

Kdor molči, dva uči.

Molčečemu ne prideš na kraj.

Prav molčati je več vredno ko prav govoriti.

Molčati ni nobena umetnost, pa je vendar težko.

Od molčanja nikogar glava ne boli.

Molčanje zabrani kesanje.

Boljše preveč molčati ko preveč govoriti.

Uči se prav molčati, da boš znal prav ravnati.

Molči, če hočeš, da bodo drugi molčali.

Molčanje ima svoj čas in govorjenje svoj čas.

Molčeč pes rad popade.

TONČE S SLOMA

ZGODOVINSKA POVEST:

Spisal P. Bernard Ambrožič

(Nadaljevanje)

OSMO POGLAVJE: SLABE NAPOVEDI.

PRISLA je bela nedelja in je bila v resnici vsa bela. Ljudje so strmeli. Sredi velikonočnega tedna se je bilo vreme nenadno skisalo in čuden mraz je pritisnil. Začelo je deževati in vsak čas se je bilo bati, da se dež izprevrže v sneg. Sprva se je svet tolažil z nestalnimi aprilom.

“Ha! Nič se bati! April je april! Saj ni prvič, da je pozabil, kako vse drugačno vedenje je predpisano njemu ko februarju, njegovemu bratu. Danes ti z zimo postraši, jutri pošlje poletnega sonca.”

Tako so tolažili stari ljudje, ki niso bili brez izkušenj. Dvigali so jih ostanki velikonočnega veselja, ki so tičali v njih. Zima se brani in brca v pomlad, kdo bi ji zameril, če se trdovratno skuša držati. Čas jo bo zmogel.

Namesto tega so na belo nedeljo videli vso bližnjo in daljno okolico pod debelo mokro snežno odejo. Čez dan se je zjasnilo, pritisnil je mraz in kar je bilo že brstja in cvetja na vejah, je šlo v izgubo čez noč.

Svet je zmajeval z glavami in plaho so se spogledovali sosedje. Na misel so jim prihajale prejšnje podobne pomladi, pa so se bali napovedovati in prerokovati nesrečo. In tudi še niso od daleč verjeli, da bi to pomenilo začetek tiste vsenarodne nesreče, ki je Slovincem po vseh deželah prinesla strahotno lakoto v letu 1817. Hvala Bogu, danes beremo le še v knjigah o njej. Pa je ljudem dolga desetletja ostala v živem spominu. —

Na Slomu se je dogodilo nekaj v tednu po beli nedelji, kar je vsaj deloma odvrnilo Slomšakom misel od vremenskih neugod. Vrnila se je domov mala Nežica. Kar na lepem jo je prinesla ženska iz hribov, njena rednica, in jo posadila pred Goleževo.

“Jaz je več ne morem imeti, še za mojo mi hrane zmanjkuje. Pa tudi treba ni več. Imate dosti deklet pri hiši, ki boste znale ravnati z otrokom, ki lahko ob kravjem mleku živi. Ti, Neža, si se menda pri materi dovolj naučila in moraš vedeti, kaj tak otrok potrebuje.”

Bilo je prvič, da je Jožek slišal človeka, ki je Goleževi Neža dejal. Prijelo ga je. Ni imel rad, da bi Goleževa za veliko veljala. Dokler njemu niso rekli Jože, ni smel nobeden biti velik poleg očeta. No, pač, teta Polona, seveda! Takoj je sklenil, da se proti temu zavaruje.

KRIŽEM KRALJESTVA KRIŽA

P. B.

Kardinal Avgust Hlond, prvomestnik katoliške cerkve na Poljskem, je našim rojakom v stari domovini zelo dobro znan. Dvakrat je zastopal svetega Očeta pri velikih prireditvah v Ljubljani. Prvič leta 1935 pri evharističnem kongresu, drugič pri kongresu Kristusa Kralja leta 1939. Ko je Hitler napadel Poljsko, se je kardinal umaknil najprej v Rim in potem v Lurd na Francosko, odkoder je imel tajne zveze s svojimi trpečimi Poljaki. Ostal je v Lurdu tudi še potem, ko je Nemčija zasedla vso Francijo. Dolgo ni bilo nič slišati, kaj so Nemci napravili s kardinalom Hlondom. Najnovejše poročilo pa ve povedati, da so ga pred kratkim aretirali in odvedli v Pariz. Poznejša njegova usoda do danes še ni znana.

P. Evstahij Berlec, slovenski frančiškanski nabožni pesnik, ki je bil dolgo vrsto let nastavljen v Kamniku v ondodnem frančiškanskem samostanu, je po imenu morda še znan našim naročnikom. Pred leti sta naš list in Koledar prinašala mnogo njegovih lepih pesmi. Ko so Nemci zasedli Gorenjsko in ž njo tudi Kamnik, je bil z drugimi redovniki vred pregnan tudi P. Evstahij. Pozneje smo zvedeli, da misijonari po Gorenjskem, spr-

Ko je kmetica odšla, se je Goleževi spačil:

"Tak zdaj si pa Neža! Pa bodi! Bodeča Neža, da veš!"

Bila je vsa zaverovana v drobceno dete, pa je vendar takoj vjela Joška za uh.

"Če sem bodeča, naj bodem!"

In je res Joška pobodla, da je imel plava ušesa. Oče Marko ju je zalotil, ko sta se trgala. Goleževi je tudi zameril, pa je vedel, da pravi krivec je Jožek. Pograbil ga je.

"Kaj sta imela?"

Jožek je videl, da je treba zvijače. Ali naj jih zdaj še od očeta dobi?

"Ata, po krivici me je. Rekel sem ji, da bo zdaj ona Neža, ko smo Nežico dobili nazaj. Če bosta obe Nežici, kako jih bomo razločevali? Ali nisem prav rekel?"

Marko ni mogel ugovarjati. Popustil je Joška in le mimogrede vrgel na Nežo pogled, ki ni nič rekla. Postrana je pa Joška toliko bolj hudo ošvrknila s strupenim pogledom. Da je bila Neža tudi "bodeča", to je ostalo Marku prikrito in je mislil, da se Goleževa brez potrebe jezi.

Tako je ostalo na Slomu in se je zvedelo po celem Unišu vse tja do Ponikve. Postunja na Slomu je bila Neža odslej. Jožek je bil vesel, da ni bil še od očeta tepen, čeprav je postala Nežica Neža.

Ona, ki je sedaj imela to ime na Slomu, je pa bila zelo nebogljenka. Drobna, da je bilo komaj kaj v roke vzeti. In venomer je vreščala. V njenem plaču je bilo malo glasu, pa kar ga je bilo, je udarjal na živce. Ko pa skoraj nikdar ni nehal! Za spanje in jed se je otrok komaj kaj zmenil. V zibeli, ki so jo še tisti dan postavili v hišo, se ni dobro počutil. Samo na rokah bi se ujčkal in ajčkal.

Prve dni in noči se Neža ni dosti zmenila. Še ponosna je bila, da je zdaj res za "ta malo mamo" pri hiši. Čez teden dni se ji je že poznalo, da nima ne počitka in spanja. Pa je bilo kar vsem razumljivo, da ima za Nežico Neža skrbeti. Micika in Uršika sta prevzeli razne opravke, ki so bili poprej na ramah Goleževe. Tako se je spremenilo na Slomu. Kdor je mesec pozneje Nežo natanko pogledal, se mu je zdelo, da se ji godi kot sami pomladi: Od velike noči sem je pojemala njena sveža mladost in nastal je čuden zastoj.

Oče Marko je bolj in bolj rasel sam vase. Bilo mu je, kakor da vse okrog njega na glavi stoji. Polje, ki je daleč okoli obdajalo Slom, bi moralo v tem času klicati delavcev, da bi odmevalo v deveto goro. Tako je bilo lani in leto poprej. Ni imel oče Marko velike družine hlapcev in dekel, Polona in Blaže sta bila edina stalna pri hiši. Pa kadar je kmetija klicala, so se dninarji oglašali na Slom in Marko ni bil zlepa v zadregi. Tudi letos

va menda na skrivnem. Naj-novejše poročilo pa pove, da ima svoj sedež sedaj v Komendi pri Kamniku in upravlja tri župnije. Kako je uredil to stvar z Nemci, poročilo ne pove. Morda so Nemci počasi kaj popustili od svojega prvotnega divjanja nad duhovščino. Poročilo omenja, da je P. Evstahij, ki je zdaj že preko 60, zelo zdrav in čvrst. To vemo, da je bil poprej od svojih študentovskih let skoraj do zadnjega eden najbolj "piškavih" frančiškanov v Sloveniji, kar se tiče zdravja. Hvala Bogu, da se je sedaj tako obrnilo.

Rt. Rev. kanonik Oman je v

Ameriški Domovini objavil svojo ponudbo, da je pripravljen darovati \$1000 v pomoč Slovencem v stari domovini, ako mu Lojze Adamič in Ivan Zupan dokažeta, da je res, kar trdi Adamič, češ, da je 80 odstotkov duhovščine v Sloveniji za partizane, svetnih ljudi pa skoraj sto odstotkov. Ako pa tega ne moreta dokazati, jih pa pozivlje, naj ona dva da sta v isti namen vsak po \$500. Kanonik Oman poučarja, da je treba bolj verjeti temu, kar izjavlja ljubljanski škof Rožman, nego raznim izjavam Adamiča.

Katoliški list "Tablet" v

Londonu poroča na široko, koliko trpi verno ljudstvo v Jugoslaviji pod "vlado" partizanov. Nič ne skriva, da je vodilna sila v partizanskem gibanju komunizem. To se vjema s poročili, ki jih imamo katoliški Slovenci v Ameriki, pa seveda

so popraševali, pa kaj boš, **ko zima** noče nikamor! Ves april je ostal februar **zagrknjen** in majnik ni bil nič boljši. Bili so dnevi, **ko je človek** komaj mogel iz hiše. Sneg bele nedelje je sicer **kmalu** izginil, pa ga ni sonce pregnalo, siten in mrzel **dež ga je** nekam izpral. Za njim je ostala mokrina, ki jo je **dež še** vsak dan mehčal. Marko ni vedel, kaj bi.

Doma je vreščala **Nežica in Jožek** je bil iz dneva v dan bolj poreden. V šolo je **hodil**, pa to je bilo le malo ur pred obedom. Na pašo ni **mogel**, saj niso imele krave kaj muliti po bregovih **Ožboltove "gore"**. Potikal se je okoli peči in redil v sebi vsak dan **več** muh nagajivk. Dekleta so ga venomer opominjala, **posebno** je Uršika bevskala vanj. Polona se je **spotikala obenj**, oče Marko je segal po šibo. Jožek je ostal, **kar je bil**. Ni bilo sonca na polje, tudi v ljudeh ga je **bilo dan za dnem** manj. Marko ni vedel, kaj bi.

V maju in juniju so **našle pot** na Slom težke vesti. Vsa dežela je trepetala **od težkih skrbi**. Vse doli do Trsta je odpovedala zemlja. **Jesenska** setev je umrla pod mokro mrzolino, pomladna **še v zemljo** ni šla, če pa je, ni mogla iz nje. Premnoge **njive** so ostale nedotaknjene in še plevel je rasel **zanikerno**, da ni vse grude pokril. Sadržja ne bo, saj so ga v **cvetju** zamorili mrazovi. Kakšna jesen se obeta in kakšna **bo zima** za njo? Posebno črno je gledal v bodočnost **kmet na Dolenjskem** in na Krasu, se je govorilo vseprek. **Pripovedujejo** si zgodbe iz prejšnjih podobnih let in **delajo načrte**, kako se omejiti pri prehrani na najbolj **potrebno**. Kako raztegniti pridelek enega leta na dve — ali več . . . Že se menijo, je ljudski glas vedel, kako **bodo poskrili** zadnje zaloge in šli prosjačič od hiše do hiše, kot se je **dogajalo** v časih, ki jih še pomnijo stari . . .

Takih skrbi **Marko ni imel**. Slom je bil med najtrdnejšimi kmetijami in **glad ga** zadavil ne bo. Pa Marku je že samo pogled **na zamrlo polje** vsako minuto življenja težil.

Doli v Celju je **imel profesor Zupančič** svojevrstne skrbi. Ni pozabil **obljub**, ki jih je dal Marku in Tonču. Dvoje mu je bilo še **bolj jasno** ko prej, preden je videl Ponikvo in Slom na svoje **oči**. Oče Marko ne bo nikoli z veseljem in srcem plačeval **za fanta** dijaka, Prašnikar pa vsega ne zmore. Saj je **sam bolj** siromak ko bogataš. In ko se pomlad tako **trdovratno obotavlja**, bo Marko še tisti košček dobre volje izgubil. **Zagrizel** se bo v skrbi za letino, ki kar nič ne obeta, in **bo svoje** denarce še z enim ključem zaklenil. Vse to je **bilo profesorju** jasno. Nič manj pa ni vedel, da mora **Tonče** v šolah ostati.

Pregledal je svojo **lastno denarno** gospodstvo. Ni ga bilo veliko. Prav za prav — **ni ga bilo!** Zupančičevo

tudi **katoliški Hrvatje**, naravnost iz domovine. Ve pa to tudi **uradna Anglija** in isto ve **uradna Amerika**. V kolikor **partizani** škodujejo Nemcem, jih priznavata in tudi **podpirata** z vojaško pomočjo. Nikjer pa ni videti, da bi jih **podpirali** tudi politično in **želeli**, da ostanejo partizani na vladi tudi po vojni. Posebno Anglija se zelo trudi, da bi ustvarila v Jugoslaviji **edinost** in bi se **Titovci in Mihajlovičevci** z rami ob rami borili zoper Nemce. Čuje se, da je **kralj** pozvan v London na pomenek. Na drugi strani se čuje, da partizani niso načelno zoper **kralja** in bi ga sprejeli, če dobe **od njega** kakšno popustljivost. Tudi mi mislimo, da bi sprava ne bila nemogoča. **Partizani** naj popuste od svojega **komunizma**, Srbi pa od svojega **velesrbstva**. Angleži **baje** mislijo, da bi se dalo s **kraljevo** osebo na čelu nekaj **takega** doseči. Vse kaže, da **Churchill** ni brezpogojno za **Tita** in zoper **kralja** in vse drugo, kakor mislijo tisti, ki so močno ploskali, ko je nekdo na shodu v **Clevelandu** pometel vse "smrkovce" v mišjo luknjo.

"Pesem o Bernardki" je ime **novemu filmu**, ki se sedaj kaže po gledališčih za žive slike širom Amerike in ga ne morejo prehvaliti. Pravijo, da je to najlepša in najzanimivejša slika sedanjega časa. Narejena je po čudovito lepi povesti avstrijskega pisatelja, Franca Werfela, ki je judovskega rodu in tudi judovske vere. Zelo zanimivo je, da je bilo rav-

ime je tičalo celo v knjigi zadolžnici marsikaterega znane Celjana. Pek in čevljar in krojač so se spotikali ob njegovo ime, kadar so brskali po svojih zapiskih. Pri znal si je v skritem kotičku srca, da bi bilo lahko drugače. Ali gospodarstvenost ni bila nikoli njegova krepost. Vze mi stvari, kakor so!

Ni si belil glave radi samega sebe. Bo, kakor bo. Ali eno je vedel: če bo Tonče nanj čakal, da mu iz svojega da, bo čakal zastonj...

Šel je med dobre ljudi in izprosil dijaku pri eni celjski družini obed, pri drugi večerjo. To je dobro opravil in je bila velika dobrotar. Treba je le še postranskega zaslužka s poučevanjem manj nadarjenih dijakov po hišah. To ni bilo tako lahko ker je bil Tonče šele v drugem razredu. Le dijaki iz višjih razredov so smeli tako poučevati in morali so imeti pooblastilo od gimnazijskega ravnateljstva in profsorskega zbora.

Zupančič je stopil do ravnatelja Hirscha. Ni dolgo govoril, pa je ravnatelj razvidel, kakšna nevarnost preti dijaku Slomšaku. Takoj se je vdal.

"Nič skrbi, kolega, napravimo izjemo, pa bo. Tonče že obiskuje poseben pouk na glavni šoli za učitelje, kolikor mu dopušča skopo odmerjeni čas. To mi je znano. In napreduje kot napreduje izvrstno pri nas. Prihodnjo spomlad lahko dobi izpričevalo, ki mu da iste pravice, kot jih imajo dijaki višjih razredov. Za sedaj mu damo potrdilo, da je sposoben in ima pravico poučevati zaostale dečke iz prvega in drugega razreda. Ravno mi je došla prošnja, da najdem inštruktorja za sinka premožne celjske gospe. Kar Slomšaku izročimo to službo."

Pokazal je na papirju ime in naslov. Zupančič je navdušen vzkliknil:

"Hvala, ravnatelj, pa prav zares in iz vsega srca! Sam stopim do gospe in Tončetu ponesem novico."

Bila je sobota. Popoldne gimnazija nima pouka. Takoj po obedu je profesor uredil z ono gospo, potem je vesel in sam nase ponosen stopil v ulico, kjer je stanoval Slomšakov dijak. Imel je načrt.

"Povabim ga s sabo na kratek sprehod. Pomenim se z njim in mu vse potrebno razjasnim."

Povedo mu, da se Tonče od obeda še ni vrnil domov. Ob sobotah se večkrat tako zamudi, so dejali dijaki in gospodinja je pritrjevala. Pa je bil profesor prepričan, da ga najde globoko zaritega v knjige in zvezke. Čudno je to!

"Kam bi le hodil? In kdaj pride navadno?"

Fantje so se muzali in se potuljeno spogledovali. Videti je bilo, da bi si privoščili hudomušnih opazk, če bi ne stal pred njimi častitljiv profesor. Gospodinja je povzela besedo in rekla pol nejevoljno, pol zmagoslavno:

"Nič se ne muzajte, dečki! Naj le tudi gospodje

no Judu prihranjeno, napisati najlepšo knjigo o Lurdu in njegovih čudovitih dogodkih. Dosedaj je v širokem svetu, ki ni veren ali celo nasproten vsakemu verskemu prepričanju, najbolj znana knjiga o Lurdu, ki jo spisal velik svobodomislec in brezverec. Njegova knjiga o Lurdu in Bernardki skuša dokazati, da so lurški dogodki sama domišljija, če ne celo goljufija. V minulih desetletjih so tisoči ponavljali za njim isto trditev in odklanjali vsako resno besedo o Lurdu. Jud Werfel je stvar vse drugače naslikal v svoji knjigi, ki jo berejo tisoči in sto tisoči z občudovanjem in ne brez globokega razmišljanja. Emil Zola je davno v grobu, Lurd je pa še tukaj in nič manj čuden kot je bil v njegovem času.

Pisatelj Franc Werfel je moral bežati iz svoje domovine, ker je Jud in poleg tega velik nasprotnik Hitlerjev. Na svojem begu se je slučajno ustavil v Lurdu pred kakimi tremi leti in se je zdelo, da ne bo mogel nikamor naprej. Bila je velika nevarnost, da ga zajamejo Nemci in se nad njim kruto maščujejo. Ko se je potikal po Lurdu in ga je skrbelo, kaj bo z njegovo bodočnostjo, se je tam seznanil z lurškimi dogodki in postal pozoren. Ni verjel vsega, saj kot Jud tudi mogel ni, vsaj takoj ne, toda na drugi strani je bilo vse tako jasno in nedvomno, da kot poštenjak tudi ni mogel na vse to, kar je zvedel, le z roko zamahniti in se nasmejati "neum-

profesorji vejo, da Tonče po slabih potih ne hodi. Nič ga ni treba biti sram. Vidite, gospod profesor, ti paglavci se posmehujejo Tonču, pa le takrat, kadar njega ni zraven. Da je kakor sveti Alojzij, se šalijo za hrbtnost njegovo. In mu dajejo priimek: Slomšak — pobožnjak! Kadar pa Tonče pride, še besede ne žugnejo zoper njegovo pobožnost. Tako vam je moder naš Tonče!"

Zupančič ni razbral iz besed, kaj naj ima to opraviti z dijakovo odsotnostjo z doma. Pogledal je po dijakih, ki so z rahlo upornim smehljamem sprejeli pojasnjevanje svoje gospodinje. Samo mrvo porogljivosti je bilo tu pa tam na obrvih. Za golo spoznanje. Oči so pa zapovrstjo priznavale, da gospodinja prav govori.

Profesor je bil sam za spoznanje v zadregi. Ni se čutil poklicanega, da bi fantom naravnost hvalil pobožnost. Saj ni katehet! Pa spet ni hotel napraviti videza, da z njimi proti gospodnji in Tonču drži. Poznal je dijaško naravo in se je čuval.

"No in kje bi Tonče Slomšak zdaj utegnil biti?"

"Povedala bom, pa naj se mi nihče ne smeje. Če je tako treba, da ga gospod profesor predse dobi, naj skoči eden fantov ponj v opatijsko cerkev in ga hitro privede!"

Vsem je odleglo. Dijaki bi le težko z modrim obrazom povedali to. Da bi eden od njih po celo uro popoldne pretičal v cerkvi, jim ni šlo v glavo in se ni dalo misliti brez nagajivega posmehovanja. Tudi profesor se je začudil, pa samo za hip. Razumel je hitro, saj je vedel o Ponikvi in Slomu in Tonču precej več ko ti paglavci mladi.

"Sam stopim za njim. Fantje, sedite in vtopite se v knjige. Z Bogom, gospa!"

Odšel je in gospodinja je rekla:

"Pa nič drugače ne bo kot je rekel profesor! Tiho bodite in v bukve oči! Pa se tudi pred profesorji ni treba sramovati, če je kdo pobožen študent. Da bi bil še kdo od vas kot je Tonče!"

Ponosno je odšla v kuhinjo. Tam je slišala, kako sta dva kihnila kakor zares. Tovariši so vedeli, da ni treba reči "Bog pomagaj", pa gospodinja je vseeno rekla. Ali le sama pri sebi in v drugačnem pomenu. Le zakaj niso vsi dijaki kot Tonče? Dijaške matere bi imele vse lepše življenje...

Zupančič je stopil v prazno cerkev sv. Daniela. Takoj pri vratih je začel iskati z očmi. Nikogar ni videl. Stopil je do srede cerkvene ladje. Brez uspeha. Še nekaj korakov naprej. Tedaj je opazil ob stebru v stranski kapeli na golih tleh klečečega dijaka. Roke je imel sklenjene in si jih je dvigal skoraj tik pred obraz. Nič se ni vznemiril ob profesorjevih korakih. Menda jih ni čul, bil je kakor zamaknjen.

nosti" katoličanov. Videl je, da bi se dala napisati sijajna zgodba, kateri bi ne bilo treba pridejati skoraj nič iz njegove pisateljske domišljije. Naredil je obljubo, da bo tako zgodbo spisal, ako mu Bog da srečno ubežati v Ameriko. Bog je obljubo sprejel, Werfel je srečno prišel v Ameriko, tukaj pa predlanskim izpolnil svojo obljubo. "Pesem o Bernardki" je ena najlepših knjig, ki so bile do zdaj spisane. Ko jo prebiraš, te prime tako globoko, da nehote vzklikaš: Čudovita so pota božje previdnosti! In tega ne rečeš le radi Bernardke in njenih preizkušenj, ampak tudi radi pisatelja — Juda Franca Werfela.

Na Češkem zadnje čase hitlerjanci bolj in bolj preganjajo katoliško cerkev. Tako poročajo razne katoliške novine. Češka ni spadala med zelo katoliške zavedne dežele, dasi so bili njeni prebivalci po veliki večini katoliško krščeni. Po zadnji vojni je za nekaj časa celo prevladal med Čehi močan protikatoliški in proticerkven duh. Brali smo o podiranju Marijinih spomenikov in take reči. Pa dolgo to ni trajalo. Tudi za čas po tej vojni se je bilo bati takih izgrediv, ali morda še hujših, zakaj po vsem videzu se je Češka naslonila tako tesno na Rusijo, da bi utegnila sprejeti od tam tudi protiversko gonjo. Vsaj taki pomisleki so prihajali na dan. Morda se bo pa čehom katoličanstvo toliko bolj na srce priraslo, kolikor bolj ga

“Resnica, to je celi Alojzij”, si je rekel profesor.

Zazrl se je v mladega fanta. Ali naj stopi k njemu in ga priklič na svet? Preveč lep je bil prizor, da bi si prikrajšal pogled nanj.

Tiho se je sklonil v klop in se zamislil. Kako zna moliti ta mladi dijak! In kako moli on, učeni profesor! On, ki je hotel nekoč postati duhovnik! Prišlo mu je v živo zavest, da Tonče tam zraven moli naravnost iz sebe. Brez besed, očitno samo s srcem in mislijo. Ne, z vsem svojim bitjem moli in res se pogovarja z Bogom naravnost. Tako znajo le svetniki moliti. Res, tudi on, profesor, je veren. Veren pred sabo, pred svetom in Bogom. Molitev mu pa ne gre, če ne ponavlja naučenih besed ali če v knjigo ne gleda. In še takrat — kje so mu dostikrat misli! Molitev mu je na ustnicah, v srcu je največkrat ni!

Tako se je nehote obtožil profesor pred samim seboj. In tudi pred Bogom. Spomnil se je, kako je bral včasih v pobožnih knjigah, da mora veren človek osebno in naravnost biti z Bogom v občevanju. Že takrat je skušal razumeti, kaj se to pravi. Pa ni dobro razumel ne takrat ne pozneje. Zdaj ima razlago pred sabo. Tonče razume in ve!

Spoštovanje do fanta se je še na višjo stopnjo dvignilo v njem. Ostal je na mestu, ni sedel in ni klečal, visel je v klopi vase zamišljen. Še očenaša ni zmolil, pa mu je vendar duša molila kot redko v življenju. Globlje je videl vase ko kadarkoli poprej in Bog se mu je zdel blizu. Tako je tudi sam stopil naravnost na pot osebnega stika z Bogom — brez naučenih molitvic . . .

Končno se je Tonče odtrgal in se napotil proti vratom po prstih. Ni dvignil pogleda, da bi se srečal s profesorjem. Zupančič je pohitel za njim in ga pred cerkvijo vjel.

“Tonče!”

Začuden je obstal, se obrnil in precej potegnil klobuk. Zunaj se je bil med tem pusti dan še poslabšal in mrzlo je začelo rositi. Mislil bi človek, da je svečnica in ne sveti Florjan.

“Pokrij se in stopi z mano po mestu. Sem mislil, da bi napravila daljši sprehod, pa minil je čas in vreme se kisa. Pol urice si vendar lahko privoščiva. Kako se ti zdi?”

Tonče je bil iznenaden in je čutil zadrego. Nič ni rekel, samo pokimal je in lica so se mu nalahno pordečila. Profesor je skušal biti zgolj posloven, pa se je moral ponarejati. Še ga je grabilo v duši. Zavedal se je, da ga Tonče danes dviga na stopnjo boljšega vernika. Prav tako, kot mu je o veliki noči Slom boljšega slovenstva prilil.

Hitro je razložil dijaku, kako mu je začeti s poukom malega celjskega meščana in kdaj naj ga prvič obiše.

jim bodo osovraženi Naciji preganjali. Kdo ve?

Sveti Oče Pij XII. je izpregovoril spet resno besedo o priliki pete obletnice svojega kronanja. Bilo je v nedeljo 12. marca. Nešteto-krat se je že oglasil s svojega visokega mesta, da bi vr- gel v svet kako misel za po- lajšanje vojnih grozot. Ne- šteto-krat je že klical, naj na- rodi mislijo rajši na pravi- čen mir ko na vojno. To pot se je omejil na nujno proš- njo, naj bi vojne sile priza- nesle rimskemu mestu. Skli- ceval se je sveti Oče na po- sebno nalogo Rima, ki jo ima kot središče krščanstva. In je poudaril, da bi bila tudi za kulturo in civilizacijo sploh velikanska izguba, če bi šel Rim v razvaline po zgledu drugih velikih in majhnih mest. Noben pame- ten človek ni svetemu Oče- tu te prošnje zameril.

Zavezniki odgovarjajo, da bodo radi ustregli pape- žu, ako bo kako mogoče. Od- visno pa je, pravijo soglas- no, od tega, kaj bodo Nemci storili. Če bodo Nemci bra- nili Rim in se trdovratno u- pirali zavezniški vojski, bo moral tudi Rim iti v prah in pepel. Tudi ta odgovor se — vsaj dandanes — sliši pra- vilno. V mislih imamo ame- riške vojake in trepetamo za njihova dragocena življenja. Rajši naj cela mesta vzame- jo konec, pa magari Rim ž njimi, samo da se kdo naših prezgodnji smrti izogne. Ko bo enkrat ta vojna minila, bomo mi in ves svet gledali na razdejanja te vojne z

Fant je zardeval, pa se je **hitro** otresel bojazni in rekel, kot mu je bilo v navadi:

"Stotera hvala, gospod! **Bom** poskusil z božjo pomočjo."

"Poskusil boš, kajpa, **pa se boš** tudi obnesel! Vse bo dobro in pomagal si boš, **da ne zagaziš** v prehudo pomankanje. Ne bo ti ostajalo **toliko časa** za obiske pri svetem Danielu, ali živel boš lažje."

Tonče je pogledal v tla, **da se je** profesor le sebi nasmešnil.

Med tem sta dospela v **bližino** Savinje. Tam je bilo pristanišče, kjer so "flosarji" pristajali s čolni. Ravno pred njima se je pomikal **navzgor** po reki s trebušastimi sodi obložen splav. "Flos" so mu rekli takrat. Na obrežju so se trli vlačilci, ki so z **dolgimi** vrvmi naravnavali splav proti cilju. Tudi **gledalcev** se je bilo že mnogo nabralo. Na splavu se je nekaj **mož** upiralo z vesli, drugi so jahali sode in mahali **Celjanom** v pozdrav. Kar je zaorila pesem.

Dežek se že kadi,
flosa se veseli,
rajža dopolnjena,
vsem lep pozdrov!

Flosar ma tak kredit
da mora pijan bit,
pride mu postlja prov,
klop ali stov.

V Celju je naš štacjon,
hlapci dobe svoj lon,
mi pa odrinemo
spet tja navzdov.

Flosarja vsak pozna,
vrv si čez rame ma,
sveder in kov,
to je antverh njegov.

Hrovatice pravijo,
ko nas pozdravijo:
Dokler je še kak flos,
nismo še skoz!

Tonče je z velikim zanimanjem poslušal pesem in opazoval početje splavarjev. Bilo je prvič, da je bil priča prizoru, saj je poznal **navadno** le dve poti: v šolo in cerkev.

"Kaj vozijo v sodih na splavih?"

"Pšenice so si naložili v **Banatu**. Tja dol so splavili les, nazaj privlečejo žita. **Tako** si dežele izmenjavajo svoje pridelke."

"Pa v sodih žito? Pri nas ga devljemo v vreče in kašče."

"V sode pa kaj tekočega, kajpa," je smehljaje se pokimal profesor. "Pa na splavih drugače ne gre. To je mokra vožnja in Savinja ter Sava sta včasih nevarni. Če jim blago zmočijo valovi ali celo potegnejo vase, kar se tudi zgodi, bi bila stvar izgubljena. Sod se da izvleči iz vode in moča ne pride do žita."

drugim pogledom in kdo ve, če z enakim prepričanjem. Morda bi se le našla drugačna pota, da bi ne bilo po tej vojni toliko in tako usodnega razdejanja.

Strahotno bombardiranje evropskih mest, naj že bo

v katerikoli deželi, brez oziroma na to, ali pade bomba na vojaške naprave ali na stanovanske hiše civilnih ljudi, je posebna strahota te vojne. Nedavno se iz Anglije sem oglasila cela vrsta odličnih kulturnih delavcev zoper to grozno početje. Svet jim ni zameril, pa jih smatra za — idealiste. Za ljudi, ki za sedanje razmere niso porabni. Kar mora biti, mora biti, jim pravijo v odgovor. Nemec je začel, mi moramo nadaljevati, če nečemo biti do konca tepeni. Tudi to je danes samo po sebi umljivo. Smo sredi strahotne vojne in vojno mišljenje je v nas. Pozneje bo svet v nas in okoli nas vse precej drugače presojal. Upajmo, da bodo tiste drugačne sodbe kaj pripomogle za poznejše čase — zakaj sedanjih divjanj povojno iztrenjeno mišljenje ne bo moglo spraviti s sveta.

Raznim "cerkvenjakom" pa svet večinoma ne prizana

nese, pa naj mislijo in rečejo tako ali tako. Posebno če gre za papeža in škofe. Ako se oglase zoper prevelike strahote med vojno, so deležni očitka: ne drže z našim vojnim naporom! Hočejo, da bi se vojna zavlekla! Na tihem žele, da bi Hitler vojno dobil. In take reči.

To je Tonče razumel. Zagledal se je, kako so prihajali od vseh plati hlapci celjskih trgovcev s težkimi konji in še težjimi vozmi, parizarji, da odpeljejo sode. Ko je splav pristal ob obrežju, se je sto rok lotilo težkega dela. Dijaku ni bilo po volji.

"Delopust je odzvonilo, zakaj ne čakajo do ponedeljka?"

"Mudi se in jim drugače ne kaže. V ponedeljek bodo imeli že spet naloženo in bodo odrinili navzdol. Trgovci pritiskajo. Čutijo, da bo letina slaba, in hitijo, da si nabavijo zaloge iz juga. Vremenski preroki napovedujejo lakoto za zimo in prihodnjo pomlad. Vsi mlini v okolici ropočejo v petek in svetek."

Profesorju se je zmračilo čelo in dijak je zaskrbljeno prislunil.

"Že zato, viš, je bilo potrebno, da smo ti učiteljsko službo dobili. Za denar se bo v Celju vedno dobilo. Trgovci vedo, kaj je treba. Po kmetih utegne biti spet hudo. Kmet nima denarja in če mu zmanjka lastne zaloge, ga lakota tare. Pred tremi leti je bilo tako. Ti menda ne veš dosti o trpljenju tistega leta, saj na Slomu se tako brž ne pozna, če je ena letina slaba?"

Tonče se je spominjal, kako je takrat rajnica mati na vse strani obilo dajala. Slom ni omagal. Hvaležno je Tonče pomislil, da tudi letošnja slaba pomlad Slomu ne bo segla prehudo v živo.

Nagledala sta se prizorov ob flosu in odšla svojo pot. Iz bližnje gostilne je udarjala pesem:

Flosar ma tak kredit,
da mora pijan bit . . .

(Dalje prihodnjič.)

Umrli so sledeči naročniki:

Joseph Marcella, Berkeley, Calif.;
Mary Hrovatin, Elmhurst, Ill.;
Mary Mlinar, Cleveland, Ohio;
George Majerle, Detroit, Mich.;
Mary Majerle, Detroit, Mich.;
Mrs. Kuhel, Lakewood, Ohio;
Frank Pantzar, Vandling, Penna.

*

Zahvaljujejo se Bogu, Srcu Jezusovemu, Materi Božji, Mariji Pomagaj, Sv. Jožefu in Frideriku Baragu za pridobljene milosti:

A. Vene, Mrs. Golobich, U. Muren, Mrs. J. Knauss, Mr. J. Trček, F. Kauc, M. Kavaž, M. Pančar.

Ako poudarjajo, da mora iti pač tako naprej, kakor gre, pa naj tudi sama podrtija ostane na svetu, jih zdaj hvalijo, češ, to so uvidevni možje! Ko se bo svet iztrezil po vojni, se bo reklo o njih: hujskači so bili, na morijo so šuntali — torej po njih in proč z njimi! — Kdor more, naj mirno presoja!

ZAPOZNELA ZAHVALA ŠKOFA ROŽMANA

Iz urada pomožne akcije Slov.
Župnij.

Da je škof Rožman prejel naše obvestilo o dovoljenem kreditu za uboge v Sloveniji, smo že na kratko poročali. Objavili smo tudi njegovo iskreno zahvalo. Znano je tudi naši javnosti, da je name-ravana zbirka že dosegla svoj višek, za kar gre zahvala vsem, ki ste se trudili za to dobro stvar in sami prispevali. Mislili smo, da naj pri tem za enkrat ostane, ker se razmere neprestano spreminjajo, in ker smo upali, da bomo kmalu lahko pozvali ljudi, da naj kar naravnost pošiljajo. Saj veste, kaj mislimo.

Zdaj se pa spet oglašamo. Razlog je ta: Te dni je prišlo poročilo o tej zadevi, ki je bilo odposlano poprej nego ono, kar smo pred meseci objavili. Hodilo je pa svoja pota in dospelo šele sedaj. Zdaj vidimo, da je bilo ono že objavljeno poročilo samo ponavljanje, tega, kar so takoj po prejemu našega obvestila sporočili, pa je šele sedaj prišlo. Zato je bilo ono tako kratko in samo za slučaj, da bi prvega na tej strani luže ne prejele.

V tem poročilu, ki je sedaj pred nami, je stvar vse bolj na široko povedana. Beremo, kako se je porabilo in koliko. In je rečeno v pismu dobesedno: "Zelo zelo smo hvaležni, ker je s tem veliko pomagano strašni revščini, ki vlada med ljudstvom. Saj so premnogim Lahi in komunisti oropali vse vse

— vse do zadnjega grižljeja in do zadnjega kosa obleke in obutve, ter jim zraven še domove požgali . . . Le povejte vsem, ki so sodelovali, da so s tem zelo veliko dobrega storili.”

Bolj podrobno o tem ne moremo sporočiti v javnost. Naj zadostuje in naj bo obenem v odgovor tistim, ki so nas vedno strašili in nas še vedno strašijo, da smo s svojim delovanjem podpirali edino Hitlerja in Mussolinija. Bomo pa menda vendar bolj verjeli temu, kar nam pride naravnost od tam pred oči, nego raznim vsevednežem na tej strani oceana, ki hočejo vse razumeti iz svoje glave, poročila iz domovine pa sprejmejo samo tista, ki gredo njim dobro v račune.

Zato si tudi lahko mislimo, kako bridko je odjeknilo v domovini, ko so zvedeli, da je tu med nami nasprotna propaganda celo med katoliškimi ljudmi in organizacijami žela toliko “uspehov” da se je naša pomožna akcija razglasila za nekaj vsiljivega in razdiralnega.

Priznamo: Naše poročilo sega še v čase, ko je še obstajala “Ljubljanska Provincija” pod Lahi. Kako je tam sedaj v zadevi takojšnje pomoči, si ne upamo nič reči. Toda zdi se nam, da se tudi mi prehitro ustrašimo in začnemo “računati z razmerami”. Toda takole poročilo nas mora spet zdramiti. Naj bo komu ljubo ali ne, zdaj vemo, saj imamo črno na belem, da smo s svojim skromnim delovanjem “zelo zelo veliko dobrega storili”. Dovolj, kaj hočemo več?

Zato pojdemo brez ozira na desno in levo s svojim delovanjem naprej. Kar bomo imeli na rokah, bo ob svojem času prav prišlo, kadar že. Res oni doma nič ne prosijo v tem poročilu, samo zahvaljujejo se tako ginljivo, da si moramo reči: To je očitno — nadaljnja prošnja . . . Zato prosimo še nadaljnjih prispevkov, ki jih blagovolite pošiljati na naslove kakor doslej. Vsak darček je dobrodošel. Čeprav po doseženem prvem cilju ne prinašamo več znanega “barometra”, se bodo nadaljnji darovi hvaležno sprejemali in ob-

javljali v Ameriški Domovini in Ave Mariji.

Kot rečeno, nismo mislili, da se bomo na ta način spet oglasili. Toda vse je podobno, da se zveza s staro domovino še ne bo tako brž odprla. Kar je pa poglavitno, je to, da nam je naročeno: **Le povejte vsem, ki so pomagali, da so zelo zelo veliko dobrega storili.**

Povedali smo in s tem nismo storili nič več ko svojo najbolj preprosto dolžnost. Kdor nas zato graja, svobodno mu!

Darove sprejemajo:

MR. ANTON GRDINA,
1053 E. 62nd Street,
Cleveland, O.

AMERIŠKA DOMOVINA,
6117 St. Clair Ave.,
Cleveland, O.

P. BERNARD AMBROŽIČ,
Box 608, Lemont, Ill.

DOBRI ŽENI V SPOMIN

Anton Grdina

Čotove Johance ni več! Vrhniški rojaki bodo razumeli, o kom govorim. V Lemontu in v Clevelandu je bila znana kot Mrs. Johana Gaspari. Doživela je lepo starost: 80 let. Dne 10. marca je zatisnila trudne oči, da jih je spet v nebesih odprla. In so bile res trudne. Že v domovini je bila pridna delavka, ko je kot kuharica služila po hišah. V Ameriki je preživela 50 let. Ves čas marljiva ko mravlja. Zvesta žena svojemu možu Francetu, ki ji je umrl leta 1919. Oba do vrha krščanska, podpornika vsake dobre stvari, agitatorja tudi za list Ave Maria in dosmrtna naročnika njegova. Zbirala sta za misijone in domače dobrotelne naprave, in sama zraven dajala.

Ko je Johana vdova postala, je sama nadaljevala, kar sta bila s soprogom začela. Vsak dan ji je bil služba Bogu in bližnjemu. Šla je po cerkvah in vse izročala Bogu. Potem od hiše do hiše in je zbirala za dobre naprave. Depresija jo

je osebno hudo zadela. Še streho ji je vzela nad glavo. Pa dobra žena se ni dala zmotiti. Ostala je, kar je bila. Njeno ime je zapisano marsikje med dobrotniki in podpiratelji dobrih naprav, tudi v Lemontu. Povsod in vselej je pogumno zagovarjala krščansko prepričanje in sama odlično živela po njem.

Odšla je od nas na kratko in hitro. Le kratko je bilo njeno zadnje trpljenje. Father Baraga so ji prinesli zadnjo tolažbo. Vsa pripravljena se je preselila v boljše življenje, kjer depresije nič ne poznajo. Naj ji bo postavljen ta skromen spomin. Njej v zahvalo, nam v izpodbudo. Počivaj v miru, blaga žena!

CALUMET, MICH. — V kratkih vrsticah naznanjam, da je v Gospodu zaspal dobro znani podpornik lemonske ustanove in zvest naročnik tega lista. To je Josip Štukul st. Zasluži, da mu ostane časten spomin. Preminul je dan pred Božičem v minulem letu. Priporočam ga vsem, ki to berete, v pobožno molitev. — Marija Štukul.

VANDLING, PA. — V avgustu preteklega leta sem sporočila, kako sva z možem obhajala 40 letnico zakonske sreče. Takrat sva imela resen namen, da prideva na božjo pot v Lemont in se takorekoč osebno zahvaliva Mariji Pomagaj. Danes moram povedati, da so prekrizani vsi taki računi. Moj mož, Frank Pančar, je bil dne 6. februarja poklican na drugačno potovanje, naravnost v večnost. Bil je lepo pripravljen in sem pričana, da pot ni bila težka. Naj mu bo lepo pri Bogu in Materi božji! Bil je zgleden zastopnik lista Ave Maria in že samo to ga priporoča vsem, ki ljubite ta list. Posvetite mu torej vsaj kratko molitev in naj ostane po njem časten spomin! — Marjeta Pančar.

IZ PISEM MISIJONARJA FRANCA PIRCA

(Nadaljevanje)

DETROITSKI škof je izročil misijonarju Pircu leta 1836. tudi misijonsko postajo Sault St. Marie, kjer je pozneje Baraga ustanovil svojo škofijo. To mesto je bilo oddaljeno celih 120 milj od prve Pirčeve misijonske postaje La Cross. Prebivalci so bili deloma novokršteni Indijanci, večinoma pa kanadski Francozi. Med temi zadnjimi je bilo premnogo katoličanov, ki so bili to le po imenu, ne pa po svojem življenju.

Zavoljo pomanjkanja misijonarjev v tem mestu že nekaj časa ni imelo nobenega duhovnika. To priliko so izrabili protestantski pridigarji in kar dva pastora sta se nastanila v mestu. Takrat je prišel tja tudi Franc Pirc in bil pri katoliških Indijancih z velikim veseljem sprejet. O tem je malo pozneje pisal v Evropo:

“Zavidljivo gledajo protestantje velik napredek naše svete vere med Indijani. Zato so poslali preko preteklo poletje med Indijance mnogo pridigarjev, ki so dobro plačani in imajo na izobilje tudi drugih pripomočkov . . . Tudi so poslali k vsakemu katoliškemu duhovniku po enega ogleduha, da bi nas oviral v našem poklicu ter nam delal kvaro. Tudi jaz sem dobil takega ‘angela teme’ v osebi nekega belega poganca. Hinavsko je hlinil željo, da bi sprejel sveti krst, zraven pa opazoval z orlovskimi očmi moje misijonsko delovanje, da bi zapazil kaj graje vrednega in poročal o tem onim, ki so ga bili poslali, ter mi s tem naredil kvaro. Precej sem pa spoznal njegov zlobni namen. Zato mi ni mogel napraviti druge škode razen te, da je odvrnil enega po krstu hrepenečega Indijanca. Za odškodnino za to sem pa, v veliko jezo ogleduha, krstil ženo onega Indijanca. Kmalu nato je ogleduh pobral kopita in izginil iz tega kraja.

“Zastonj je ves trud, zastonj so vsi stroški protestantov, da bi zapeljali Indijance v svoje zmote. Kolikor mi je znano, tu še ni nobenega katoliškega Indijanca vjeli v

svoje zmote. Divjakov so pa le malo pridobili s svojimi darovi, da so zapisali njihova imena v svoje imenike. Kakor hitro pa katoliški misijonar razjasni tem zapeljancem, kako so bili premočljivi, se napotijo na pot resnice. Četudi so divjaki preprosti, vendar vedo, da je v katoliški cerkvi resnica in z njo roka božja.

“Ako bi imeli katoliški misijonarji potrebnih pripomočkov, bi razširili in utrdili po vsej indijanski pokrajini luč svete vere. Nadkrilovali bi razna krivoverstva, katerih je v Ameriki 27. Ali pomanjkanje najpotrebnejših pripomočkov za dolga misijonska pota in druge potrebščine v tej dragi deželi jako ovirajo revne katoliške misijonarje in zabranjujejo hitro širjenje katoliške vere. Za svojo osebo nas dela revščina srečnejše in zadovoljnejše nego vsa imetja in prijetnosti sveta, ker smo že vajeni pomanjkanja. Ali radi ubogih Indijancev si želimo čestokrat bogastva, da bi mogli ubogim divjakom postaviti božje hiše.

“Odkritosrčno moram priznati, da sem mirnodušno sprejel žalostno vest o izgubi vseh reči, ki sem jih bil vzel s seboj iz Evrope. Popolnoma sem se vdal božji Previdnosti ki mi je poslala to preizkušnjo, ko sem zvedel, da so zgorele v strašnem požaru v New Yorku vse moje lepe knjige, vsa obleka, vsa lepa cerkvena oprava in veliko drugih za misijon potrebnih reči. Vendar pa mi velikokrat stopijo solze v oči, ko moram opravljati sveto mašo v napol postavljeni leseni cerkvi ali v iz brezovega lubja sestavljeni kapelici — ko sem bil dosihdob vajen opravljati službo božjo v veličastnih zidanih cerkvah. Za oltar mi je navadna miza, pregrnjena s platnenim prtom. Težko mi je, ko pristopim v slabi, raztrgani in zraven še izposojeni mašni obleki k oltarju in zavživam Kri Jezusovo iz cinastega keliha. Vendar ima moja duša pri vsem tem mnogo tolažbe in veselja, ker skoraj vsaki dan pri sveti maši izpraznim svoj cinasti ciborij med revne, v koce zagrnjene Indijance, deleč jim Kruh življenja. Ali pa ko nesem poslednjo Popotnico bolnim prebivalcem gozdov v burzi iz brezovega lubja ter jo prejmejo z večjo hvaležnostjo kot v Evropi iz zlate posode.

“Katoliškim misijonarjem je treba v Ameriki trpeti marsikako pomanjkanje in težavo. Bojevati se jim je z raznimi zaprekami. Pa nepopisljiva gorečnost novospreobrnjenec in pobožnost revnih Indijancev, ki so nam vdani iz vse duše, sladi nam vsako grenkobo v dušno tolažbo, ki bi je ne zamenjali za vse prijetnosti Evrope.

“Čislamo se srečne, da nas je poklicala božja Previdnost v ta daljni kraj, da obdelujemo tu vinograd Gospodov, kjer vidimo sad našega truda in znoja ter blagoslov božji pri našem delu.

“V tem misijonu (Sault St. Marie) so me sprejeli s francosko prijaznostjo in vljudnostjo. Neki pobožni kupec me je prav prijazno povabil v svojo hišo. Ko pa sem pričel svoje misijonsko delo, sem se na svojo veliko žalost prepričal, da so prebivalci tega katoliškega mesta po večini le po imenu kristjani. V resnici so vdani vsem strastem in živijo med Indijanci bolj razuzdano kot malikovalski Indijanci. Prav malo jih je prišlo k službi božji in le malo jih je znalo moliti. K spovedi pa skoraj nihče ni prišel. Za božje in cerkvene zapovedi se nihče ni brigal.

“Leta 1835 je v tem kraju misijonaril vnet duhovnik iz družbe redemptoristov. Pri vsej svoji apostolski gorečnosti je omehčal le malo src. Ni mogel doseči svojega blagega namena. Zategadelj je po besedah svetega pisma otresel prah svojih čevljev in šel, da po drugih krajih z večjim pridom oznaja božjo besedo. Ravno tisto bi bil storil tudi jaz, da mi ni zima, ali bolje, božja Previdnost, zaprla pota. V tem žalostnem stanju nisem izgubil upanja na božjo pomoč in usmiljenje, četudi se nisem nadejal, da bi kaj dosti opravil. Ko sem vse dobro premislil in preudaril, sem pričel svoje delovanje z otroci. Oznanil sem šolski pouk za otroke in povabil male, naj pridejo vsak dan k meni, da zasadi v njihova nepopačena srca nauk svete vere. S prijaznim, ljubeznivim občevarjem, učenjem in raznimi majhnimi darili sem kmalu pridobil srca ljube mladine v toliki meri, da je bilo od ranega jutra do pozne noči vso zimo moje stanovanje kar natlačeno otrok. Starši, videči tako dober uspeh in napredek

pri otrocih, so bili jako veseli. Začeli so se sami sramovati svoje mlačnosti in nejevere, ko so videli svoje otroke tako lepo moliti. Pričeli so se sami učiti, obiskovati službo božjo in poslušati moj pouk. Kmalu sem doživel veselje, da so starši z otroci vred opravili sveto spoved. Mnogokrat so me oblile solze, ko so prileteli ljudje z gorečo svečo v roki prvič pristopali k mizi Gospodovi, dasi so bili od otroških nog katoličani. Ali pa, ko so protestantje molili očitno apostolsko vero in se odpovedovali zmotam. Istotako, ko so mnogi divjaki s krstom množili število naše krščanske črede. Tako se je moja žalost spremenila v veselje. Gospod je obilno poplačal moj trud.

“Jako krotkim in pohlevnim malikovalskim Indijancem zamoreš vsaditi v srce blazilno seme svete vere s tihim, milim glasom, v kratkih stavkih, kakor v pogovoru. Glasen govor je zoper njihovemu jako dobremu sluhu. Dolga pridiga pa ni primerna zanje. Vendar se Indijanci pri pouku ne utrudijo tako hitro kot beli ljudje. Po omenjenem načinu sem čestokrat poučeval Indijance po štiri do šest ur in vendar njihova pozornost ni opešala. Tako mora misijonar pogostokrat način pouka, ki je bil navaden v domovini, čisto spremeniti in ga vravnati po potrebi, značaju in zmožnosti onega naroda, med katerim oznanjuje sveto vero.”

(Dalje prih.)

Noč da dobro misel.

Noč ima več miru ko dan.

Noč je zdravim prekratka, bolnim predolga.

Noč je trudnih mati.

Za temno nočjo pride svetel dan.

Za lepimi nočmi temne dni.

Noč ima ušesa, dan ima oči.

Noč ima svojo moč.

Za noč ni bela obleka.

Najdaljša noč ima svoj konec.

Noč se ustraši, če dan zagleda.

Noč mnogo ve.

Ne hvali dneva pred nočjo!

Nimajo vsi lahke noči, ki zvečer dremljejo.

Nima vsaka noč strahov

DOMOVINSKA LJUBEZEN V KRŠČANSKI LUČI

BOG je človeku vsadil v srce krepost hvaležnosti, da spoštuje in ceni vse, ki mu store kaj dobrega. Tudi domovina nam nudi velikih dobrot. To je dežela, kjer stanujejo ljudje našega rodu, ki govore naš jezik, ki imajo iste običaje kot mi. Kakor pa ogenj bolj vžiga stvari, ki so mu bližje nego one, ki so bolj daleč od njega, tako moramo tudi mi, kot uči sv. Tomaž, bolj ljubiti stvari, ki so nam bližje. Ljubezen ima svoj red, zato moramo bolj ljubiti te, s katerimi smo v kaki zvezi (S. th. 2, 2 qu. 27. a. 7). "V domovini pa dobiva", kot piše Slomšek, "vsak prebivalec potrební živež, nauk o potrebnih in koristnih znanostih, dobi brambo in varnost svojega življenja in premoženja, in marsikatero druge dobrote, katere mu pomagajo ohraniti življenje in zdravje in doseči večni namen . . . Zato je dolžan vsak prebivalec svoji domači deželi hvalo, ljubezen in pomoč. To hvaležnost, ljubezen in pomoč imenujemo sploh domovinsko ljubezen. Domovinska ljubezen ali domoljubje je tedaj dolžnost vsakega podložnika." (Slomšek v spisu: Skrbi za domovino!)

Naravno ljubezen do domovine je potrdil in posvetil sam božji Zveličar. Prišel je sicer na svet, da odreši vse ljudi, a ker je bil rojen med Judi, je posvetil judovskemu narodu skoro vse svoje življenje. Govoril je jezik te dežele, tu je ozdravljajal bolnike in spreobračal grešnike, tu je hodil naokoli in delil dobrote. Tudi ko ga je lastni narod zaničeval in preganjal, je njegovo srce bilo zanj. Ko je videl, da noče poslušati njegovega evangelija, se je zjokal nad njim in govoril besede: "Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš preroke in kamnaš tiste, ki so k tebi poslani, kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor zbira koklja svojca piščeta pod peroti, pa niste hoteli" (Mt 23, 37). In kako je gorel sv. Pavel po Kristusovem zgledu za svoj narod in mu hotel postati vse! Prvi kristjani so klicali: "Kristjani smo, pa ne nehamo moliti za blagor domovine." Bili so najzanesljivejši držav-

ljani in najboljši domoljubi. Naravna čednost domoljublja je postala pri njih krščanska krepost. Tako so ravнали tudi svetniki, ki so najprej in bolj ljubili svoj narod kakor pa druge, četudi so v Kristusovi ljubezni objemali ves svet. Kako lep zgled nam nudi sv. Ivan Kapistran, ki je s križem v roki stopil na čelo vojske, ko je šla proti Turkom in jih premagala pri Belgradu (l. 1456). Devica Orleanska, ki je začutila v srcu božji glas, naj pomaga francoskemu narodu, in ga tudi res rešila, je svetnica. Krščanstvo pospešuje domoljubje.

Seveda pa mora biti domovinska ljubezen res taka, kakor jo Bog hoče. Naj se le dviga napredek in sreča naroda, tudi časna in zemeljska sreča, naj se dviga blagostanje, trgovina in obrt, znanost in umetnost. Prav in koristno je to. Toda vsi pravi domoljubi morajo paziti, da tako pospešujejo časno srečo, če narod ne bi imel resnične vzgoje in izobrazbe duha in srca, če ne bi živel katoliško ali če bi se morda celo ovirala svoboda sv. Cerkve. Kdor ovira božje delo sv. Cerkve med narodom, ta ni pravi rodoljub in ne bo nikdar vodil naroda k sreči. Kako lep nauk nam daje zopet Slomšek: "Kdor svojo domovino resnično ljubi, bo pošiljal tudi svoje želje k Bogu za srečo domovine, bo zanjo večkrat prisrčno molil." (Skrbi za domovino!) V rokah Gospodovih so srca vseh ljudi in usoda vseh narodov. Blagoslovil bo tudi naš narod, če bomo pospeševali prihod božjega kraljestva med nami.

* * *

Poleg krščanskega pojmovanja domovinske ljubezni pa vstaja vedno bolj neka druga ljubezen do naroda, če jo sploh smemo imenovati še ljubezen; ta se vrača nazaj k staremu poganstvu. Nekateri stari narodi, n. pr. Grki in Rimljani, so videli le svoj narod in ga poviševali tako, da so teptali druge narode. Svoj narod so skoro po božje čistili, druge pa smatrali za manj vredne in jih pokončavali z mečem. Ta duh narodnega malikovanja dobiva v zadnjih stoletjih vedno večji razmah. Tem močnejše sili na dan, čim bolj gine krščanstvo. Pretirana ljubezen do lastnega naroda ali,

kakor jo imenujejo, nacionalizem tepta pravice sosednih narodov in jim zanika pravico svobodnega razvoja. Uporablja vsa sredstva, tudi uboje in umore, samo da doseže svoj namen, čeprav na škodo in krivico sosedov. Odtod tista mržnja med narodi, medsebojno nezaupanje, silno oboroževanje, nemiri in vojske. Sv. oče je po končani vojni znova opozoril na pogubni duh in strupeno delovanje nacionalizma, ki pod plaščem domovinske ljubezni skriva največje sovraštvo in razdira mir (Ubi arcano Dei 25. XII. 1922). Za narode in države nič manj ne velja Kristusova zapoved: Ljubi svojega bližnjega.

Tudi katoličani so ponekod daleč od tega, kar zasluži ime domovinske ljubezni. Ni treba, da katoličan vse naroda enako ljubi in vsem izkazuje take dobrote kakor svojemu narodu; ne, tega Bog ne zahteva od nas in tudi ni mogoče. Svet je velik, a božja Previdnost nas je postavila na določeno mesto in nam dala določen delokrog. Vendar katoličan ne sme nikdar pozabiti, da so vsi ljudje sinovi istega Očeta, vsi odkupljeni z isto krvjo Odrešenika, vsi namenjeni za nebeško domovino. Njegovo delo za narod morajo voditi resnice sv. vere, navodila sv. Cerkve, glas vesti. Zato ne more nikdar odobravati krivic in sovraštva proti drugim narodom. V sv. Evharistiji se bo njegova ljubezen do domovine oplemenitila. V "Nauku 12 apostolov" (Didache), enem najstarejših molitvenikov iz prvih časov krščanstva, beremo: "Žetev dozoreva po naših gričih in dolinah. Zrna pa, ki so rastla raztresena po vsej deželi, bodo zbrana v enem kruhu, ki ga blagoslavlja duhovnik." Tako naj bi bili tudi mi ljudje, četudi daleč raztreseni po svetu, združeni v evharističnem Zveličarju.

I. Zore

Domov z nočjo, od doma pred dnem da srečo ljudem.

Noč je prijateljica tatov.

Dolge noči — suhe pute.

Noč rabi luč.

V najtemnejši noči sove najboljše vidijo.

Ponoči se marsikaj vidi, kar ni.

Ponoči je vsaka krava mavra.

LAZARJEV SEN

NAD Betanijo je kraljevala južna noč. Dan se ji je bil umaknil in je premišljeval o velikih dogodkih, ki so se ravnokar izvršili na tej sveti zemlji v hiši Martini in Lazarjevi. Pribežal je k Zori, ki je čakala, skrita za gorami judejskimi, in ji pripovedoval, kako je rabbi Jezus zbudil k življenju Lazarja in kako se je solzil ob njegovem grobu. Dan je modroval, tiha Noč pa je prisluškovala.

"Vedi," je dejal Zori, "pozni rodovi se bodo spominjali tega dne; blagorovali bodo Lazarja in poveljevali ime Gospodovo. Glej storil je največje čudo, povrnil je življenje človeku, ki je tako zvezan z zemljo, z nebese, z nočjo in z nama! Kaj je človek brez nas? Samega sebe tako slabo pozna, ves je naš, ki smo ga opojili s svojo lepoto in ga priklenili na vse, kar ga obdaja. Samega sebe ne zna tolažiti in sam se ne ume milovati: poljublja ga morajo materina usta, dragovati roke nevestine, in nebo mora sipati nanj svoje razkošje — sebi prepuščen. pa otopi in mre. In ko umira, gleda, kako se trgajo vse te vezi; groza se ga polašča, groza, ki je doslej spala na dnu srca in ki se zdaj priplazi nepovabljena. Boji se sodbe, ki mu grozi, ker je tako malo živel zase in bil ves vtopljen v nas."

"Da," je šepetala Zora in risala na obledelo nebo rožnate trakove z rdečimi prstki, ki jih je že obsevalo mlado solnce, "da, hudo je umreti, brata Lazarja pa nam je zbudil Gospod k življenju. Danes ga posetim in mu pordečim ležišče: obraz mu bo ves žarel radosti in oči se mu bodo zopet kopale v luči, ki jo je zapuščal v tolikih bolečinah; solncu bom naročila, naj izlije nanj vso svojo prelest. Ne bo več sam, in po žilah mu bo plula živější kri, in veselili se bomo njegovega vstajenja."

Tedaj je Noč spreletela tajna sla, vsa je onemogla in usnula. Dan je mogočno in sijajno zavladal.

Med tem pa je bil Lazar prečul vso noč in huda bol je stiskala njegovo dušo. Iz šeola (predpekel) se je bil povrnil, gledal

je bil duše očakov in oči se niso mogle privaditi dnevu. Lazar se je zamislil in silno trpel ob svojih spominih. Trepalnice so bile trudne in so si želele pokoja. Roke so se mu tresle, telo se je mučilo, težka mora je vila dremotne ude, a duša je bila čisto zbudena in vedno nove podobe so se vrstile pred Lazarjevimi očmi. Ni mu bilo mar dneva in nežnih zarjinih boj, videl je pred seboj le novo življenje, polno trpljenja, ki je prežalo nanj pred durmi, da ga kmalu kmalu zopet odvede s seboj.

Lazar se je spomnil kraja onkraj groba, kjer se je prebudil iz smrtnega sna po globoki nezvesti. Oh — tam je bilo sladko počivati! Enakomerna tema je legla tam na njegovega duha, nobena bolesta solza mu ni kanila iz oči, noben vzdih se mu ni izvil iz grudi, nista se menjavali radost in bol. Tam ni bilo nade, pa tudi ne mrkega obupa; tam se je spočila njegova duša in oddahnila od zemeljskih bojev. Tam pri očakih ga niso razburjale strasti, radost mu ni preplavljala srca in zla usoda ga ni žalostila. V šeuolu sta kraljevala pokoj in pozabnost.

In sedaj se je spomnil Lazar glasu Jezusovega, besed, ki so zapovedale življenju, naj se vrne v trohneče telo. Gledal je v duhu solze Gospodove, ki so kapale nanj, orosile grudo, pod katero je ležal in živo je začutil iznova ljubezen božjo, ki ga je prebudila. Lazar je bil te ljubezni vesel, a zgrozil se je pred novim življenjem, ki mu ga je podelil prijatelj in Mesija njegov.

Ko je posijala nanj zora, se je ustrašil trpljenja, ki ga je čakalo. "Zakaj naj zopet upam, zakaj naj zopet valovi bol po mojem srcu, ko sem vendar že užival veliki in globoki pokoj?" Tako je ugibal Lazar in njegova duša je bila boj poln grenkosti. Zahrepenel je po grobni temini in želel si je miru šeuolovega. Iz prs se mu je izvila otožna tožba:

"Zakaj si zbudil me iz smrti, rabbi moj? Kaj nisi vedel, da je sen moj bil sladak, da bil je miren in globok tako?"

Takrat so pa se narahlo odprle duri. To ni bila sestra Marta, to je bil Gospod Jezus, ki je stopal k njemu, kakor mati k ležišču otrokovemu. Mora je zapustila La-

zarja, dobrodejne sanje so legle nanj, udje so se mu omehčali. Glavo je zakopal v blazine ter poslušal blagi glas Gospodov.

"Lazar, ne ustraši se trpljenja! Dal sem ti življenje, še krasnejše ti bom podaril. Glej, trpel še nisi dovolj, zato sem ti vrnil dušo in te poklical, da izpolniš svoje zvanje. Jaz grem kmalu v Jeruzalem, mesto kraljevo, da me ondi tepo, bičajo in križajo. Lazar, sledi mi! Okusila bova vse gorje, ki nama je namenjeno, in vse, kar je pisano o nas, naj se zgodi! Izpij čašo, ki ti jo nudi moj oče, potrpi in hodi kraljevsko pot trpljenja! Vtopi duha v tajnost, ki jo pomenja življenje, in ne išči miru tam, kjer biva nestalnost. Popeljem te skozi temo in bol k luči in radosti!"

Solnce je obsijalo Lazarja in Gospoda. Oči Lazarjeve so bile zaklopljene in besede Jezusove so lile pokoj v njegovo dušo. — "Tam ni bilo miru", je dejal Gospod, "tam si le na vse pozabil in dobro se ti je zdelo počivati, ker si bil naveličan življenja in bojev. Sedaj te čakajo boji, a po njih novo, svetlo, brezmejno življenje in neizmerno blaženstvo."

Solnce je tedaj jelo pripekati z vso silo; nebo je žarelo radosti in zemlja je kipela razkošja. Solnčni žarki so zlatili in omamljali vzduh. Sredi sijaja in moči pa je stal Jezus, obsut s žarki in govoril:

"Lazar! solnce te čaka in svetloba, ki ti jo bo prižgal moj oče za Golgato. Trpela bova, brat moj, a najine rane bodo osvetljene, ožarjene, potem ko bova izkrvavela. Tedaj pa te povedem s seboj, ne v šeuol, kjer vlada grobna tihota in smrtna senca, ampak v moje kraljestvo, kjer boš na veke stoloval z menoj, stoloval in sodil dvanajstero rodov Izraelovih!"

Gospodova postava je bolj in bolj blede-la v solnčnem svitu, spojila se je z žarki in izginila. Lazar se je prebudil. Gospodove besede so bile prevzele njegovo dušo in navdalo ga je tiho veselje. Razprostrl je svoje roke k nebu in usta so mu zapela jutranjo zahvalnico Davidovo:

"Od svita in jutranje zore čujem k Tebi, o Gospod; kako hrepeni moja duša po Tebi, kako silno Te zaželi moje meso! . . .

Ker si rešil pekla mojo dušo!" . . .

POGUMNI OTROCI

NEKI francoski župnik je prejel kot posebno dragoceno velikonočno darilo sledeče pismo:

"Ljubi gospod župnik!

Veselite se! . . . Vaša srčna želja je izpolnjena: Vaš faran je opravil svojo velikonočno dolžnost.

Sporočam Vam to, ker sem prepričan, da Vam bo v veliko veselje in ker resno želim, da bi odslej tudi mene šteli med one katoličane, ki se nanje vsekakor lahko zanesete.

In kako je ljubi Bog našel to izgubljeno ovco? Kar naravnost Vam povem, da ne lahko. Zli duh v meni se je upiral do skrajnosti. Že pred več leti je poizkusila moja dobra žena, da bi me spreobrnila, pa sem prehitro spoznal njen načrt. Ker ni prav začela, se ji ni posrečilo. Nisem se mogel pripraviti do tega, da bi šel k spovedi in sv. obhajilu le svoji ženi na ljubo. Ne, tega nisem mogel! . . .

Malo bolj me je prijel moj župnik v Parizu. Pa tudi ta brez uspeha. Ni me namreč poznal in mi je govoril, kot govori za vse; zato mi njegova beseda ni šla nič kaj do srca. Vi ljubi gospod župnik, ste mi prišli že bliže. Gotovo Vam je še v spominu tisto jutro, ko sem Vas obiskal in ogleđoval nove panje v čebelnjaku. Besede, ki ste jih pri tej priliki govorili z menoj, so mi šle do srca. Pri odhodu ste me vprašali: "Če bi bil bolan, ali bi se dal prevideti?" "Ne samo dal, celo zahteval bi!" sem Vam odgovoril. "Torej," ste mi rekli nato, "zakaj pa zdaj ne živite tako, kakor si boste enkrat želeli, da bi bili živeli?" To vprašanje je zadelo moje srce huje, kot zadene puščica živo meso. — Na poti domov mi Vaše vprašanje kar ni šlo iz glave in večkrat sem si dejal: "Gospod župnik ima prav!"

Tudi moji prijatelji so poskušali zajeti mojo dušo, pa prav tako brez uspeha.

Čudno! Vsi ti, ki so mi dobro hoteli, ni so imeli dovolj poguma, da bi rabili tako rekoč duhovno silo in mi kar naravnost povedali, ko je šlo za verske zadeve in za zve-

ličanje moje duše. Res, dandanes ne sovražimo greha več tako, kot so ga sovražile nekdanje svete duše. Ali je to pomanjkanje žive vere? Ali je to strah pred ljudmi? Ali pretirana obzirnost do bližnjega? . . .

Le s prav nežno roko in rokavicami in z mnogimi opravičevanji si upamo prijeti bližnjega.

A trdi, ošabni hrasti se tako ne podirajo.

Po najinem razgovoru se mi je začela vest vedno pogosteje oglašati. Zahrepen sem po nečem trdnem, kar bi me držalo pokoncu tudi v sedanjem razdvojenem času. Zahrepen sem postati res mož v vsakem oziru. Želel sem si veljavnosti, ki je res veljavnost. Iskal sem načela, ki daje moč, pisati tudi "prosvetljenemu" prijatelju: "Pridem v petek na kosilo, prosim Te pa, da pripraviš postne jedi, ker me poznaš, da sem zcest katoličan." Tako mi je pisal pretekli teden general N. — In s kakšno pisavo! . . . Črke so bile kot žveplenke, kot bi se v bojni vrsti pripravljale na napad.

Hudobec me je držal le še z eno roko, a držal me je le še! O, ta ne izpusti zlepa.

Velikonočno nedeljo zjutraj me je še držal. Sklenil sem bil, da bom spremljal svojo ženo, ko bo šla k slovesni službi božji, kjer bo ta dan posebno lepo petje in godba.

Zjutraj ob osmih grem skozi svojo sobo — in kaj vidim? Na pisalni mizi so bili štiri katekizmi, vsi odprti na strani, kjer je zapisana cerkvena zapoved:

"Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in vsaj v velikonočnem času prejmi sveto Rešnje Telo."

In da bi tega gotovo ne prezrl, je bila zapoved v vsaki knjigi rdeče podčrtana.

Obstal sem in strmел.

Moji trije fantiči in moja hčerka! . . . O, ti navihanci! Ne da bi povedali o tem kaj meni, so sklenili, da poizkusijo sami. Njihov poizkus je pa kot vihar spreobrnil mojo dušo.

"Torej sem že tako daleč!" sem si mislil, "da me morajo spreobračati moji otroci."

V naglici sem se oblekel, niti obriti se nisem imel časa; šel sem v cerkev k spovednici gospoda vikarja, ki so jo ženske kar

oblegale. Tu bi moral čakati najmanj eno uro . . . Veste, pa kako sem pri čakanju nepotrpežljiv!

Na srečo je prišel mimo župnik, me pogledal in rekel: "Bi se radi spovedali?"

"Da."

"Tukaj, prosim!"

Peljal me je v svojo sobo.

Čez deset minut sem se vrnil. Vrgel sem bil hudobca in vse njegovo iz svojega srca. — Potem sem šel k sv. obhajilu. — Ko pridem domov, vidim, da so otroci nekam nemirni.

"Vsi semkaj!"

. . . ???

"Od kdaj pa dajejo nauke staršem otroci?"

. . . ???

Nisem se mogel več premagovati. Objel sem jih . . . Ti edini so imeli pogum.

Moj ljubi gospod župnik! To velikonočno darilo sem Vam hotel pokloniti. Storit bi bil moral že pred dvajsetimi leti . . .

Če ne bi imel svojih ljubih otrok, bi tega prav gotovo niti zdaj ne storil.

Tako pa se je zdaj zgodilo! Aleluja!

Vaš vdani Louis B . . ."

Francosko spisal Pierre L'Ermite.

POSVEČUJ GOSPODOV DAN!

BOJ za nedeljo je boj za svobodo človeka proti izkoriščanju njegovih delovnih sil. Brez nedelje bi ljudje kmalu spet zapadli suženjstvu dela. V zadnjih desetletjih že skušajo podjetja, ki ne priznavajo krščanskih načel, odtrgati kos za kosom od strogega posvečevanja nedelje. Tudi Gospodov dan hočejo zaslužniti in ga vpreči v kupčijske svrhe. Danes se nam zdi že docela razumljivo brnenje strojev in zidanje palač ob nedeljah. Komaj se še zavedamo, koliko smo se že oddaljili od posvečevanja sedmega dne.

Kako čudni smo ljudje, ki se po trudnem, grenkem delovnem tednu skušamo prirediti nedeljo za dan oddiha in veselja. Eni poležavajo v nedeljo kot leni kroko-

dili in jedo in pijo še enkrat več kot na delovni dan. Drugi hite na vlak in se potikajo po božjem svetu. Tretji si nenavadni dolgčas preganjajo po gostilnah, kavarnah, na igriščih. V ponedeljek zjutraj pa je vse razočarano in dela kisle obraze, ker jim reži nasproti nov teden, za katerega se niso okrepili in prav oddahnili. Nedelja je namreč dana, da osvežimo predvsem dušo, ker brez vesele, sproščene notranjosti človek ni za delo.

Mestni človek, ti si danes skoraj najbednejši od vseh stvari božjih. Hiraš od gorja, ki si si ga sam nakopal. Kakor brezdomec si, ki nimaš, kjer bi se odpočila tvoja duša. Begaš kot obupanec, ki si ne ve sveta, kam iz tesnobe. Življenje ti je zoprno, ker ne žanješ drugega nego trpljenje in trpkost. Dobro čutiš, kako zelo so ti potrebni trenutki oddiha, da bi v njih uredil svojo notranjost. Brezmejno hrepenenje je v tebi po nečem, česar sam niti izraziti ne znaš. Vem, česa ti manjka: tihega kotička, zbranosti, bližine božje. Kako rad bi se tuintam odtegnil domačim brkljarijam, poklicnim skrbem, ki so neposredno za petami, za eno samo urico bi rad imel mir tudi pred domačimi, naj so ti sicer še tako ljubi in dragi. Tvoj sklenjeni duh teži po sproščanju in poletu v veselo razpoloženje, ki ga žal vsakdanje življenje danes nikjer ne nudi. Sredi prevar in osamelosti kar kriči v tebi po Bogu.

Meniš, da sam nisem nikoli doživel takih čustev? Z neizrazno silo so prišla name v glušem ropotu mesta in me obiskujejo v enolični tihoti podeželskega življenja. Tako kot ti in jaz so čutili že milijoni pred tisočletji in v svoji onemoglosti so si poiskali kamen ali drevo in so gledali v njem božanstvo. Ko se je človek dvignil do tehničnega in umetniškega ustvarjanja, je zgradil velike bajne zgradbe kot templje najvišjemu bitju, ki ga je častil. Ko so pa v krščanstvu prejele molivnice predragoceni zaklad presv. Rešnjega Telesa, je planil iz orijenta val veselja na zapad in kmalu so se povsod dvigale božje hiše, kjer stanuje Bog med objokanimi otroci Eve. Še danes stoje tisočere stolnice, cerkve, ka-

pele, ti pristni spomeniki prisrčne vernosti očetov.

Mar spadaš tudi ti k onim, ki le poredko najdejo v nedeljo pot v cerkev? Morda se opravičuješ, da v njej ne najdeš ničesar za svojo notranjost, da te služba božja dolgočasi in da si v svobodni, lepi naravi vse bolj pobožno prešinjen. Na to ti pa moram kar jasno povedati: to je moderna samopašnost in pretirana čuvstvenost, na dnu pa prevzetnost in duhovno hlastanje. Religiozno razpoloženje hočeš prav tako imeti za užitek kot gledališče, godbo, umetnost. A veličastvo božje je neskončno več. Tvoje zemsko revščino presega za celo nebo in te najmanj vprašuje, ali ti ugaja. Priznati in ukloniti se moraš temu veličastvu, ako nočeš sebe duhovno ubiti. Zrak in solnce prav tako ne vprašujeta, sta li komu po volji. Moreš se s silo zapreti pred njima in sebe s tem ukončati. Tako se lahko umikaš Bogu, pri tem pa pogubiš dušo.

Zato privošči svoji duši nedeljo. Globoki glasovi zvonov in orgel v nedeljskem jutru naj odmevajo ves sveti dan v duši. Kako dobro ji dene, če se giblje v višavah. Za eno uro vsaj se umakni od drugih, da boš pri sveti daritvi pri svojem Bogu.

A. Napret.

SVETI ALFONZ LIGVORIJ UČI LJUBITI BOGA

P. Bernard OFM.

(Konec)

7. NE MORE BITI LJUBEZNI DO BOGA BREZ LJUBEZNI DO BLIŽNJEGA.

“Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.”

Take so besede Kristusove. Tu hočemo podati samo nekaj kratkih navodil iz svetnikovega nauka, kako naj se kaže ljubezen do bližnjega. Brez izkazovanja tako potrebne ljubezni ni mogoče mirno, složno in zadovoljno skupno življenje med ljudmi.

1. Eno izmed glavnih sredstev, da se ohrani med ljudmi mir in sloga, so prijazne besede. “Trdo govorjenje vzbuja jezo,” pravi sveto pismo. Isto nas uči vsakdanja skušnjava. Kadar se pa v srcu dviga jeza in nejevolja, človek nima več tako prijaznega očesa in še manj prijaznih besed za svojega sobrata. Modri v svetem pismu pravi: “Modri človek se z besedami prikuji.”

2. Katere besede so za bližnjega žaljive in katere ne, to se da lahko spoznati. Vsak lahko iz razmer in okoliščin to povzame, posebno pa, če sodi po samem sebi. To se pravi, če se skuša postaviti na mesto svojega bližnjega. Spet pravi Modri v svetem pismu: “Sam po sebi spoznavaj, kaj je všeč tvojemu bližnjemu.” Pomisli, kako bi bilo tebi pri srcu, če bi kdo s teboj surovo govoril in bil venomer neprijazen s teboj. Zavedaj se, da ima vsak drug ravno tako občutljivo srce kakor ti sam.

3. Če na tem mestu spomnimo na potrebo tiste čednosti, ki se imenuje ponižnost, bo morda kdo rekel, da učimo nemožatost. To je napačno mnenje. Kdor je ponižen, njemu ni treba učitelja in nauka, kako naj ravna v občejanju z bližnjim. Tak ne bo nikoli spregovoril nepristojne besede. Nikomur ne bo rekel kaj takega, kar bi utegnilo onega žaliti, bo vedno govoril spoštljivo in prijazno. Ne bo se zadržal na primer: Ti tako govoriš, ko nič ne razumeš. Taka beseda navadno vsakega žali. In zakaj je toliko takih in podobnih besed v govorjenju ljudi? Brez dvoma ravno zato, ker jim tako manjka čednost — ponižnosti. Ponižnost in nemožatost sta dve stvari, ki sta daleč vsak sebi.

4. Zato se je treba varovati vseh pikrih besed. So nekatere besedice v človeških jezikih, ki ranijo in žaliyo kakor drobni zbodljaji. To so besede, s katerimi obkladamo bližnjega z nelepimi priimki z ozirom na njegovo osebo ali njegov stan, njegov poklic, zlasti pa če se lotimo njegove naravne nadarjenosti, ki se nam morda zdi zelo majhna. Včasih mislimo, da smo se zelo duhovito izrazili in napravili na račun bližnjega izvrsten dovtip. In tisti, ki napravi take dovtipe na račun bližnjega,

si zraven še domišlja, kako se je izkazal za brihtnega in bogato nadarjenega. V resnici je pa razodel samo svoje hudobno srce, ker dar božji izrablja v to, da dela razdor med ljudmi in jih pohujšuje, namesto da bi dar božji porabil Bogu v čast in bližnjemu v korist.

5. Neki cerkveni učenik piše: "Če komu iz ust smrdi, je to znamenje, da ima bolna jetra ali pokvarjen želodec. Tako je tudi znamenje, da ima bolno srce, kdor zbadljivo govori." Take žaljive šale so medsebojni slogi in ljubezni popolnoma nasprotni. Sem spadajo zasmehljivi pridevki, smešnje, draženje, pikanje in kar je še takega. Nekateri ljudje, tudi taki, ki se imajo za pobožne, ne morejo spregovoriti s človekom ali o človeku, ne da bi "špikali" in grizli. Taka reč se sme le v slučaju, da se oba zelo dobro razumeta in se ni prav nič bati, da bi se ljubezen žalila.

6. Vprašaj torej samega sebe: Ali bi me veselilo, ako bi mene kdo takole zasmehoval in bi se zbadljivim besedam na moj račun vsi krohotali? Ali čutiš, kako globoko bi tebe take besede zadevale? Če torej nočeš, da bi drugi tebi tako prizadevali rane srca, tudi ti nikar tega drugim ne prizadevaj. Zato se moramo vsi skupaj paziti, da takih reči ne bomo počenjali in ne kalili medsebojnega miru.

7. Varovati se moramo tudi, da napram ljudem, ki smo ž njimi v vednem stiku, nismo trmast in neodjenljivi. Zakaj jim zmerom ugovarjamo? Sveti Pavel piše Timoteju: "Na to spominjaj in roti pred Gospodom, naj se ne pričajo za besede, kar ni v nobeno korist, poslušalcem pa v pogubo. Služabnik Gospodov pa se ne sme prepirati, marveč mora biti do vseh krotak in potrpežljiv." Podobno piše sv. Bonaventura, da ni nič bolj neprimerne za božje služabnike kot pričati se prazen nič kakor ženske. Kdor ne zna nikoli odnehati, ko ne gre za kako veliko in važno stvar, o njem se lahko reče, da ga žene sama domišljavost in napuh.

8. Pri tej reči sta lahko dva pogoška. Prvi pogošek je na strani tistega, ki prerekanje in pričkanje izzove in povzroči. Ta je tisti, ki zaneti ogenj in prepir začne.

Njegova krivda je večja. Na stvari sami ni mnogokrat prav nič. Vseeno je za stvar, če je tako ali tako. Pa se vendar toliko pričajo in prerekajo za oslovsko senco, kot pravimo. Stvari ni s tem prav nič pomagano, posledice takega prerekanja so pa dostikrat zelo usodne: medsebojna zastopnost, mir in ljubezen, ki jo Bog tako strogo naroča, gre rakom žvižgat. Bodi torej pameten, malo se ponižaj, popusti in umolkni. Boš videl, kako kmalu bo spet nastal ljubi mir. Seveda pa to velja le o malenkostnih rečeh, o katerih tu govorimo in vemo, da povzročajo toliko praznega razburjenja. Če pa gre za velike in važne reči, ne smeš sicer odnehati, toda pazi, da ne bo napuh tisto, kar te žene v to, da od svojega stališča ne popustiš.

9. Drugi pogošek, ki smo ga v točki 8 samo omenili, je na strani tistega, ki nobene ugovarjanja trpeti ne more. Torej, če ti kdo ugovarja, se nikar trdovratno ne drži svojega mnenja kot tista dva zakonca, ki se nista mogla zediniti pri vprašanju, če se trava kosi ali striže. Enkrat, dvakrat povej svoje mnenje, če ti pa nočejo verjeti, pusti jih pri njihovem mnenju. Če jih zlepa ne moreš prepričati, jih tudi zgrda ne boš. Tudi ti ne bo koristilo, še manj pa stvari sami, ako umolkneš s porogljivim nasmehom na obrazu, ki utegne bližnjega žaliti prav tako kot uporna beseda. Sveto pismo pravi: Zdrži se prepira in grehov bo mnogo manj!

10. Modrijana Sokrata je neki veljak povabil na obed in ž njim so šli tudi mnogi njegovi učenci in prijatelji. Ko je Sokrat med obedom zapazil, da se eden povabljenih ne zna pravilno vesti pri mizi, ga je kar javno opomnil, da ne ravna prav. Med povabljenimi je pa bil tudi drugi grški modrijan, po imenu Platon. Ta je kar očitno pogrjal Sokrata, češ, zakaj kar tukaj opominjaš tega nerodneža? Ali bi ne bilo bolje, če bi zdaj potrpel ž njim, pa bi ga opomnil po obedu na samem, da bi ga ne bilo pred drugimi sram? Tedaj je Sokrat odgovoril Platonu: Res sem narobe naredil, ampak tudi zate bi bilo bolje, če bi mi tega ne bil povedal vpričo vseh, ampak bi me

po obedu poklical na stran in me pokregal . . .

Tako je moral Platon uvideti, da je ravnal ravno tako napačno, kot je malo poprej tudi Sokrat napačno ravnal. Mislimo si, kaj bi nastalo pri tistem obedu, če bi se nato Sokrat in Platon začela obkladati z zbadljivimi pridevki in bi vsak hotel obdržati svoj prav! Oba sta bila zgovorna, oba duhovita, oba jako učena — gotovo bi se bil vnel prepir in brezkončno pričkanje.

Iz kratke zgodbe pa smemo sklepati, da sta si oba vzela opomin k srcu in s tem je bilo vse opravljeno. Nadalje je pogovor potekal v prijateljskem smislu. Vendar nam zgodba kaže, da tudi modrijanom dostikrat uide kaj neprimernega in se prenačijo. Mi se sicer ne moremo primerjati z modrijani in filozofi, zato imamo pa neko drugo modrost, ki je niti Sokrat niti Platon nista imela. Imamo nad seboj božjo modrost in pred seboj nauk Kristusov. In ta nauk Kristusov pravi, da se zastonj trudimo pridobiti ljubezen do Boga, če na drugi strani nič ne mislimo, da je nujno potrebna tudi ljubezen do bližnjega.

Ta ljubezen do bližnjega pa ni samo v srcu, ni samo v zatrevanju, da bližnjega ljubimo in mu želimo vse dobro. To moramo pokazati in dokazati s svojim vedenjem, ki naj bo vedno polno obzirnosti in spoštljivosti do brata in sestre v Kristusu.

"ALI JE PEKEL ALI GA NI?"

Iz spominov starega župnika.

TISTI čas je pritisnil Štefan Majster na gumb električnega zvonca pred mojo pisarno, viharo odprl vrata, pokimal namesto pozdrava, sedel na stol, vrgel eno nogo čez koleno njene tovarišice in odsekano dejal:

"Zdaj mi pa kar na kratko povejte, kako je s to stvarjo. Ali je pekel ali ga ni? Mudi se mi in ne bom čakal dolge razlage. Odločiti se mora z menoj kmalu in bi rad vedel, kako in kaj. Večkrat sem že slišal, da duhovniki s peklom prav za prav samo strašite. Ko sva ravno sama, se zanesem,

da mi boste po pravici povedali. Potem bom vedel, kaj mi je storiti."

Razume se, da me je njegovo vprašanje in tudi njegovo obnašanje precej iznenadilo in nisem mogel samo na kratko reči: Ja, Štefan, pekel je. Zdaj pa pojdi svojo pot in naredi, kakor veš in znaš.

Ne, tako nisem mogel narediti, zato sem malo pomislil in rekel svojemu obiskovalcu:

"Malo bolj počasi in malo bolj mirno, Štefan. Saj ne gori voda. Pekel sicer gori, pa midva ga ne bova pogasila, če se še tako viharo obnašava in če se nama še tako mudi. Kaj vas je pa prignalo k meni s tem nenadnim vprašanjem?"

Videl sem, da ga je dirnilo, ko sem rekel, da pekel sicer gori, voda pa ne. Zamišljeno je pogledal in bolj mirno odgovoril.

"Že vidim, da hočete tudi med štirimi očmi trditi, da pekel je. No, ko sem že enkrat tukaj, mi pa še povejte, kakšne dokaze imate za svojo misel ali vero. Nikoli me to vprašanje še ni tako živo zanimalo kot me zdaj."

Na tihem sem si rekel: Zakaj neki ga kar naenkrat to vprašanje tako zanima? Saj je bil dozda pameten človek, menda vendar ni zašel med tiste, ki se jim prikazuje sam hudobec. Pijanec ni . . . Glasno sem pa dejal:

"Ali bi mi ne hoteli najprej povedati, zakaj vas to vprašanje tako zanima. Potem bi človek hitreje vedel, kako naj začnem s svojim dokazovanjem."

Preložil je noge s kolena na koleno, se nekajkrat premaknil na sedežu in dejal:

"Lahko vam povem. To je tako. Da sem se razšel s svojo žensko, to veste. Pa to je zdaj opravljeno, čeprav ste svoje dni skušali med nami doseči poravnavo. Nazadnje ste sami videli, da nisem jaz kriv, in ni kazalo drugega ko iti narazen. Razšla sva se in obema je bilo ustrezno. Oba sva vedela, da nama vera brani, da bi se nanovo poročila. Zdaj pa slišim, da se je nekdanja moja ženska obesila na drugega dedca, seveda se pa nista v cerkvi poročila. Zdaj je torej enkrat za vselej amen, kar se tiče moje prejšnje ženske. Sam papež naju ne bo več skupaj spravil, to si lahko misli-

te, vsaj kar se mene tiče. Tako sem ostal sam do konca dni. Imam pa že delj časa nekako znanje s tisto vdovo tam doli na koncu mesta, pa vi je menda ne poznate. Nič za to. Mlada je, bogata, precej pametna. Dosti je že pokazala, da me če. Presneto se mi zdi, da bi bil kar dobro spravljen, če se z njo zmenim. Kaj bom takole visel do sodnega dne. Preudarjal sem na vse strani in bil že skoraj na tem, da ji rečem: če me res maraš, pa me imej. Naj vse pomisleke sam zlodi vzame, če če. Potem sem pa le začel misliti, da bi menda ne bilo prav. Navsezadnje le vem, da zmerom ne bom na svetu. Prišlo mi je na misel, da na pekel sicer nisem mnogo mislil v življenju, veroval sem pa vanj prav tako kakor v nebesa. Bal se ga nisem, ker mi je nekaj reklo, da pekel je pač za druge ustvarjen, zame pa seveda nebesa. No in kaj me drugi brigajo? Če rinejo v pekel, naj pa gredo. Jaz si zato ne bom delal težkih ur. Ko sem pa začel misliti na tisto žensko tam doli, kako bi se lahko lepo spravil pod streho ob njej, mi je prišlo na misel: Zdaj pa tudi ti rineš v pekel — no in kaj koga briga? Ampak začelo je brigati mene samega. To je nekaj drugega. In sem želel, da bi pekla ne bilo. Malo neumno je vendar, za nekaj let biti na varnem, potem pa ... vraga ..."

Kar zateknilo se mu je. V zadregi me je pogledal. Ni mislil kleti, samo tako nerodno mu je prišlo, da ni vedel druge besede. No, saj je bila čisto na mestu ...

Videl sem, da je možu res od sile težko. Smilil se mi je. Nalahko sem zaprašal:

"Štefan, ali o Kristusu, da je bil pravi Bog in pravi človek in take reči, ali o tem nimate nič pomislekov?"

Skoraj razžaljen je bil.

"Čemu me to sprašujete, saj veste, da sem zmerom rad hodil v cerkev."

To mi je bilo dovolj. Vedel sem, da ni eden najbolj zglednih faranov, ampak vero je imel vso in celo. In sem dejal:

"Štefan, potem je moj najboljši dokaz ta: Ravno isti Kristus, ki je učil, da je nad nami Bog in so nad nami nebesa, je tudi učil, da je pekel. Če sprejememo njegov nauk o nebesih, nimamo prav nobenega

vzroka, da manj poslušamo in verjamemo njegovo besedo o peklu."

Spogledala sva se. Videl sem, da mu je šlo naravnost do srca. Ni našel besede. Čez dober hip je skomignil z rameni in skoraj vdano pogledal. Tedaj sem nadaljeval:

"Štefan, kar dobro ste naredili, da ste pomislili na pekel, preden ste se odločili za ono žensko. Ampak rečem vam, da bi bili lahko še veliko bolje naredili."

S polnimi očmi me je pogledal, rekel pa ni nič. Saj ni bilo treba, ker je vse na njem spraševalo: Kako pa?

"Štefan, bolje je, da mislimo na nebesa, kadar stojimo na nevarnem razpotju, nego da mislimo na pekel. Zguba nebes je še vse večja nesreča, ko obsodba v pekel. Sami ste mi pravili, kako vam je bilo v mislih: nebesa so zame. Pekel me ne briga, ta je za tiste, ki na vsak način hočejo vanj. Pomislite rajši, kaj je vse Kristus storil za vas, da bi ja gotovo prišli v nebesa. Kaj bi vam našteval, saj sami pravite, da ste vedno radi hodili v cerkev in ste gotovo tudi vedno radi poslušali božjo besedo. Pomislite na kratko na Božič, na postne dni, na Veliko noč, na Binkošti, na veliki četrtek, veliki petek, na dan svojega prvega svetega obhajila, na ..."

Gledal je v tla. Meni se je nekaj zataknilo v grlu, da sem se moral oddahnuti. Tudi jaz sem pogledal v tla in sem nadaljeval:

"Štefan, zelo nehvaležno je napram Bogu, če se samo iz strahu pred peklom pomisljamo, ali bi ali ne bi. Ali ni Bog sam toliko vreden, in ali niso nebesa toliko vredna, da bi rekli NE! Če bi vam jaz zdajle med štirimi očmi dejal: Štefan, pekla res ni, to je samo strašilo. Pojdite torej in se spravite pod streho. Toda zraven bi vam rekel: Štefan, Bog pa je in Kristus je. Tudi nebesa so. Ali je Kristus za vas tako malo storil, da se ne izplača tudi vam nekaj storiti zanj? Ali bi mogli še kdaj stopiti predenj in govoriti ž njim kot prijatelj s prijateljem, ko bi morali vedeti, da ste pod novo streho in poleg one ženske, ki vam je Kristus ne dovoljuje, med tistimi, ki vsak dan bijejo Kristusu v obraz kot kot so ga bili oni, ki so se mu rogali: Prerokuj nam, kdo te je udaril ..."

Zdaj je bilo že obema skrajno mučno. Spoznal sem, da me je trenutna gorečnost skoraj predaleč zapeljala.

Odtrgal sem se od stola, prijel sem Štefana za pod pazduho, ga dvignil in dejal:

“Štefan, pojdiva pred tabernakelj in moliva, obema bo lažje.”

In sva šla.

Oprostite, da je to ena tistih nezanimivih povesti, ki ob koncu nič ne povedo, če — sta se vzela ali ne . . .

NAŠA POVEST JE MNOGIM VŠEČ

P. Bernard Ambrožič

RAZUME se, da me veseli, ko vidim, da je pri mnogih naročnikih povest o Tončetu s Sloma vzbudila precejšnjo pozornost. Nekateri jo omenjajo v svojih pismih na upravo, drugi pa pišejo naravnost meni in izražajo svoje veselje nad to povestjo, ali pa vprašajo to in ono.

Smejam se moral, ko sem prejel naslednje vrstice:

“Najbrž se ne motim, če mislim, da je Tonče s Sloma nihče drugi ko naš veliki škof — Anton Martin Slomšek. Ali imam prav ali ne?”

No, seveda imate prav. V odgovor naj še povem to: Najbrž se ne motim, če mislim, da so to vsi naročniki našega lista takoj pogruntali . . .

Neka naročnica piše, da jo moti in naravnost “draži”, ko povest govori o Tončetovem očetu Marku kot Slomšku. Zakaj ni tudi on Slomšek kot je bil Slomšek njegov sin. Zakaj Slomšek?

Odgovor: V tistih časih, ko se godi naša povest, so ljudje govorili o gospodarju na Slomu kot o Slomšku. Poudarek je na zadnjem zlogu, torej tako kot na primer graščak od besede grad, zemljak od besede zemlja, in tako dalje. Enako Slomšek od besede Slom. Taka je bila prvotna oblika in tudi izgovarjava te besede. Šele pozneje je prešel poudarek na prvi zlog, govorili

so Slomšek — in zadnji a se je spremenil v e. Za povest, ki se godi pred več ko sto leti, je bolj primerno rabiti staro obliko tega priimka, ki je bil v tistih časih skoraj gotovo še: Slomšek. Naj torej to nikogar ne moti.

Neko pismo me sprašuje: Kje ste pa vi pobrali vse te zanimive reči iz življenja našega Slomška? Jaz sem pred leti brala cele knjige o njem, pa ni bilo desetina tega povedanega iz njegove mladosti, kar Vi pišete . . . Kje ste pa izkopali vso to učenost . . .?

Seveda sem se moral tudi temu pismu smejeti. Stvar je ta: Kdor piše zgodovinsko povest, ne zgolj zgodovino ali življenjepisa, mora znati več povedati kot zgodovinar. Odkod pa zajema svojo “učenost”? Kje je pa zvedel vse tiste pogovore in drobne dogodke iz starih časov, ki jih opisuje?

Odkod neki? Bojim se, da bodo bralci in bralke izgubili respekt pred povestjo in njenim pisavcem, če brez ovinkov in obotavljanja povem, da se je pisavec marsikaj v povesti — sam izmislil . . .

Ali ste vi med tistimi, ki pravijo: Ako vem, da povest ni resnična, me nič več ne zanima in je ne berem . . .?

Ampak, dragi moji, nobena povest ni skozi in skozi resnična! Tudi zgodovinska povest ne! Glavne osebe in poglobitvi dogodki so vzeti iz zgodovine, to se pravi, da so resnični. Vmes pa mora povest vplesti mnogo iz pisateljeve domišljije. Od te domišljije, ne toliko od zgodovine, je odvisno, koliko je povest dobra in koliko ne. Seveda tudi od tega, kako zna pisavec svojo domišljijo spraviti na papir. Včasih se mu posreči bolj, včasih manj.

Naj vam povem primero! Recimo, da je pred mnogimi leti umrl vaš stari stari oče, torej oče vašega starega očeta. Vedeli ste, kje je bil pokopan. Po nekem naključju se je zgodilo, da so tisti grob prekopali in so v njem našli še skoraj ves okostenjak tistega vašega praočeta. Ko ste zvedeli o tem dogodku, vas je stvar seveda zanimala. Šli ste pogledat tistega svojega prednika. Toda kaj vam hoče tisti okostenjak? Kosti so kosti! Vse se vam zde enake in iz kosti niste mogli nič spoznati, kakšen je bil

tisti vaš prednik. Pa bi vendar radi vedeli, kakšen je bil . . .

Gledate, gledate tisti okostenjak, pa si začnete sami predstavljati v domišljiji, kako je nekoč ta okostenjak živel, hodil okoli, počel razne reči, govoril, se smejal, jokati, trpel . . . Potem pride župnik in pove, da je našel v starih farnih knjigah nekaj napisanega o tem možu. Zelo ste radovedni. Župnik vam bere tiste vrstice — in vaš stari stari oče začne postajati bolj in bolj živ pred vami. Nekaj so naredile tiste kosti, nekaj vrstice v stari župnijski knjigi, nekaj vaša domišljija — in oni mož je pred vami oživel! Tu imate — zgodovinsko povest! Ker je "junak" te vaše povesti vaš lastni sorodnik, vas povest zelo zanima in jo sami razpletate še bolj in bolj, kolikor več se vam posreči zvedeti o tistih starih časih, takratnih ljudeh, o usodi vaše lastne družine v tistih nekdanih časih, o početju onega vašega davnega prednika, in tako dalje. Povest se vam zdi vedno bolj zanimiva, zato tudi vedno bolj — lepa . . .

Tako je s povestjo o našem Slomšku. Kar beremo o tem velikem možu v njegovem življenjepisu in v zgodovinskih knjigah, so nekake kosti, ki so pač kosti. Ko beremo tiste podatke, imamo zraven svoje misli in si skušamo moža predstavljati pred seboj živega, delavnega, človeškega. Ko beremo o Slomšku, si ga ne mislimo mrtvega v njegovem grobu, ampak živega v tistih starih časih, ki jih davno več ni. Naša domišljija deluje in piše — povest!

Vsaka taka povest seveda ne gre na papir in je ni najti v knjigah. Le tu pa tam se kdo loti pisanja take povesti. No in tako sem se je lotil tudi jaz. Kdor je bral življenjepis škofa Slomška, bo sam kmalu pretuhtal, koliko je v tej moji povesti zgodovine in koliko — domišljija. Jaz pa rad priznam: Vsakega nekaj je.

Vemo na primer iz zgodovine, da Tonče res ni bil na pogrebu svoje matere in da mu je Prašnikar šele čez nekaj dni prinesel v Celje novico, da nima več matere . . . Če se je pa vse natanko tako zgodilo, kot piše moja povest, to je pa drugo vprašanje. To velja tudi o profesorju Zupančiču. Nekaj

nam zgodovina pove, kakšen mož je bil. Če je pa vse res tako govoril, kot se bere v moji povesti, tega seveda ne morem garantirati. Glavno je, da se povest zdi verjetna in da vse opisuje tako kot se je takrat MO-GLO zgoditi, čeprav se morda ni natanko tako. Ako bi pa jaz na primer pisal, da sta se Zupančič in Tonče odpeljala na velikonočni torek v Celje z avtomobilom ali celo z aeroplanom, bi povest ne bila več verjetna in bi postala — zanič. Ravnotako bi bila povest zanič in celo strašno neumna, če bi pisal, kako si je Nežica pobarvala ustnice in nohte, preden se je prišla pokazat Zupančiču ali Tončetu. Menda veste, zakaj bi bilo to neumno. Enako neumno bi bilo, če bi se ljudje v moji povesti pogovarjali o Hitlerju . . .

Zato je treba na kratko odgovoriti tudi tistemu pismu, ki pravi, da je povest dolgočasna, ker ni v njej nič posebno napetega in vse teče tako mirno kot voda v lepem vremenu mimo njiv in travnikov . . . Well, če pišem o Tončevih mladih letih, ki jih ni preživel med ravbarji in fašisti, skoraj ne morem povedati veliko razburljivega. Na zunaj je povest res brez velike napetosti, na znotraj pa tudi brez tega ni, če hočete zraven tudi SVOJO domišljijo rabiti.

Z eno besedo: veseli me, da je povest vzbudila zanimanje. Pa še kaj vprašajte, če hočete, in jaz bom še kaj odgovoril. Morda bo na ta način povest še bolj zanimala.

Ponoči je vsaka mačka črna.

Kdor pride ponoči, mu v obraz posveti.

Ponoči se večkrat zgodi, kar podnevi mogoče ni.

Kdor moliti ne zna, naj se na morje poda.

Moli in delaj!

Moli, kot bi bilo delo nič, in delaj, kot bi bila molitev nič.

Moliti moraš, kot bi jutri umrl, in delati, kot bi večno živel.

Moli in imej Boga pred očmi; vse drugo so božje skrbi.

Sila uči moliti.

Kdor pridno moli, že pol zna.

"PIŠITE PO NAŠE!"

Iz zanimivega pisma uredniku.

"Najprej prosim, da mi ne zamerite zaradi očitavanja, ali kakor vi pravite — kritiziranja. Potem prosim, da zanaprej tiskate list in Koledar — po NAŠE!"

Koledar imate čas pisati eno leto, mesečnik pa mesec dni."

(Ko je urednik to bral, je poskočil do stropa, ko je pa priletel nazaj na svoj uredniški stol, se je umiril in je zapel tisto znano: Ko bi ti vedel, kak' men' se godi...)

"Vsi ljudje niso visokih šol obiskovali in tudi vsi ne znajo po English.

"Po mojem mnenju imate več takih naročnikov, ki ne vedo, kaj berejo. Posebno, če so izrazi v tujem jeziku in še tisti pokvarjeni po angleščini.

"Zaradi mene žiher pišete kakor hočete, jaz razumem vse. Sem hodil v šolo sedem poletij in eno zimo. Špas!

"Večkrat pridem k mojim prijateljem z namenom, da se kaj pogovorimo. Pa kaj, jeziti se moram! Ne pred njimi, ampak sam pri sebi. Ženska precej, ko me zagleda: Mr. — —, kaj pomeni 'psiholoških vidikov' — 'kompanjona' — 'primitivnih', in tako dalje.

"Ravno tako je doma. Žena bere Koledar ali pa mesečnik. Seveda takrat, kadar sem jaz truden ali imam pa svoje računske posle. Ti, poslušaj, kaj pomeni 'latifundije', 'sfingine', 'na trotoarju', 'konstruira', in tako dalje.

"No, kaj hočem, moram vse popustiti in biti za tolmača ali razlagača. V prilogi Vam pošiljam okoli 140 spakedranih besed, ki sem jih prepisal iz letošnjega Koledarja. Ali jih preprosti ljudje razumejo? Zato še enkrat zapišem: Pišite po NAŠE! Amen!"

— — — —

Tako se glasi pismo, ki je prišlo nekje od vzhoda. Kar javno zdaj vprašam moža, ki nam je pismo poslal, če smem drugič njegovo ime povedati, da ne bodo ljudje dejali: urednik se je vse skupaj sam izmislil...

In kaj naj rečem na to pismo? Prav po pravici povem, da sem ga bil vesel. Prvič že zato, ker kaže, da se nekdo zanima za naš list in za naš Koledar, namreč zanima bolj ko drugi — povprečni — naročniki. Drugič sem ga bil vesel zato, ker je čisto res, da se mi pisarji (pisavci, pisatelji in — mazači) premalo potrudimo, da bi po domače pisali. Ker smo mi učeni (?), mislimo, da so tudi vsi drugi ljudje šli skozi vse mogoče visoke šole. Prav za prav tega ne mislimo, samo delamo se tako kot bi mislili... Tretjič sem pa pisma tudi zato vesel, ker iz njega zvem, kako ukaželjni so naši naročniki. Tiste ženske, ki tako sprašujejo tega našega naročnika, kaj pomeni ta beseda, pa kaj pomeni ona beseda, so vredne, da bi se jim človek na sto korakov odkril. (Jaz se jim v mislih zdajle odkrijem kar na tisoč milj daleč. Čast, komur čast!)

Ampak, ampak, ampak!

Med tistimi 140 besedami, ki nam jih naš naročnik OČITA (torej jih ne "kritizira", ampak nam jih očita, kar je res prav lepo po domače), je nekaj takih, ki jim mi ne znamo bolj domačih. Ena taka je na primer "fantalin". Kako naj rečemo drugače? Morda po ljubljansko — poba? Ali morda — potegon? Ali pa beseda "šribar"! Nekdaj smo rekli "šlibar", kar je toliko kot pisar, morda celo — zakotni pisar. To bi se menda že še razumelo. Res pa je, da niso na mestu besede kot "disonančen" in "kalkuliranje". In še cela vrsta je takih. Glede teh ima naš "očitalec" zelo prav. Nič drugega nam ne kaže, ko obljubiti, da se bomo — poboljšali. Nak, preveč sem zapisal. Obljubimo samo, da se bomo SKUŠALI poboljšati. Zakaj če nam je treba pisati, da so Nemci "okupirali" Slovenijo in jim zato pravimo "okupatorji", se bo treba precej za ušesi praskati, preden nam bo padla v glavo bolj pripravna beseda. Ali pa, če priobčimo kako pismo iz starega kraja, ki ima polno takih "kunštnih" besed — ali naj vse preuredimo, da bo kdo dejal: niso hoteli natisniti tako kot so dobili, popravili so in zdaj se drugače bere...

Torej težava ostane, pa naj se poboljša-

mo ali pa ne. Vendar — POSKUSILI bomo. Naš "očitalec" ali kritik naj pa kmalu pove, če je zapazil kaj poboljšanja na nas ali nič.

In še nekaj. Ko zdaj vemo, da se ljudje radi uče, in ko vemo, da naš "očitalec" niti v domačem kraju ne more vsemu kaj, ko ga ljudje sprašujejo, kaj pomeni ta beseda in kaj pomeni ona beseda — ali bi ne bilo prav, če bi naš list prinašal vsak mesec nekaj takih "spakedranih" besed in bi jim razložil pomen? Ali bi se zdelo našim naročnikom narobe, če bi dodali rubriko: **Tolmač in razlagatelj**? Recimo, začeli bi s tistimi besedami, ki nam jih "očita" naš prijatelj in naročnik, potem bi pa čakali, da bi nam po pošti prišla kaka nadaljnja vprašanja. In če bi se našim naročnikom in naročnicam ne ljubilo, da bi nam pisali, saj imamo v naši knjižnici velikanske bukve, ki imajo več tisoč čudnih besed in vsem je pridejana razlaga, da človek lahko izve, kaj pomenijo.

Za enkrat še nič ne rečem, da se bo s tem res tudi začelo. Samo svoje misli povem, ki so mi prišle v glavo, ko sem bral ono pismo. Morebiti bomo prihodnji mesec kar začeli. Ako torej kdo misli, da to ni potrebno in da je škoda prostora, naj hitro piše ali telegrafira ali telefonira — po naše rečeno: naj hitro brzojavi s črkami ali z besedo, da tega ni treba. Amen!

IMENIK NEKATERIH PARTIZANSKIH ŽRTEV

(Nadaljevanje)

ZUPNIJA PRESERJE.

Kovačič Feliks, tesar, Kamnik, 9. junija.
Kovačič Ivanka, sestra prejšnjega, isti dan.
Čuš Jože, žandar, 9. junija.
Keržič Franc, kmet, Kamnik 44, 5. septembra.
Kovačič Ivan, kmet, Planinica, 2. septembra.
Svete Andrej, 40, kmet, Kamnik 14, 13. decembra, oče 6 otrok.

ZUPNIJA ROVTE.

Mravlje Franciška, 24, kmetska hči, 6. maja.
Hladnik Franc, 28, kmet, 16. junija.
Cigale Janez, 18, delavec, 16. junija.
Lukan Pavel, 46, kmet, 26. julija, oče * otrok.

Bogataj Franc, 23, 26. julija.
Kogovšek Janez, 61, 6. avgusta.
Modrijan Franc, 28, kmet.
Kogovšek Lovro, 39, Podlipa, 26. julija.
Filipič Jože, delavec, Podlipa, 26. julija.
Filipič Jakob, delavec, Podlipa, isti dan.
Sinkovec Peter, 55, kmet, Zaplana, isti dan.
Malovrh Valentin, 21, Št. Jošt, isti dan.

ZUPNIJA RUDNIK.

Dežman Ivan, 46, delavec.
Dežman Pavla, žena prejšnjega, 38 let.
Dežman Ivan, 22, dijak, sin prejšnjih, isti dan.
Možina Marija, 22, delavka, Sela 9.
Trontelj Stanislav, 39, Rudnik 69.
Trontelj Katarina, 35, žena prejšnjega.
Lipovec Franc, učitelj.
Goli Jože, 23, Rudnik 16.

ZUPNIJA HORJULJ.

Bastič Ivan, 64, župan, Ljubogojna, 14. julija, oče 7 otrok.
Bastič Marjana, 62, žena prejšnjega, isti dan.
Erbežnik Janez, 63, trgovec, Zaklanec 6, 21. aprila.
Lavriša Valentin, kmet, Horjulj 45, 29. junija.
Dolinar Janez, 65, kmet, Zaklanec 11, 20. nov.
Dolinar Marija, 57, žena prejšnjega, isti dan.
Dolinar Ivana, 19, hči prejšnjih, isti dan.
Dolinar Barbara, 16, sestra prejšnje, isti dan.
Fajdiga Marija, 22, kmetska hči, Zaklanec 10, 20. novembra.
Zalaznik Ivana, 60, kmetica, Zaklanec 18, 20. nov.
Zalaznik Katarina, 23, hči prejšnje, isti dan.
Trček Franc, kmet, Vrzenec 11.
Potrebuješ Marija, 58, kmetica, Horjulj 5.
Prošnik Ivan, Brulc Janez, Simonček Leopold, Sečnik Janez — vsi iz Horjulja.

ZUPNIJA STOPIČE.

Štular Jože, 41, delavec, Dolž 13, 24. junija.
Brulc Franc, 53, župan, Hrušica 11, 16. julija, oče 9 otrok.
Brulc Jože, 17, sin prejšnjega, isti dan, umorjena v gozdu Orehova.
Turk Franc 40, delavec, Zajčji vrh 6, oče 6 otrok, 16. julija.
Ovniček Franc, 37, kmet, Zajčji vrh, 16. julija.
Kastrevc Alojzij, 44, kmet, Hrušica, oče 6 otrok, 18. julija.
Turk Matija, 39, kmet, Verdun, 18. julija.
Vidmar Anton, 30, Št. Jošt 15, 17. julija.
Vidmar Alojzij, 29, kmet, brat prejšnje, 17. julija v gozdu Podljubno.
Ravnih Jože, 28, delavec, Mali Orehek 2, 20. julija.
Bele Anton, 26, delavec, Vrhi 11, ubit 2. junija blizu Gaberja.
Salehar Jože, 27, delavec, Vrhi 7, ubit skupaj s prejšnjim.
Juršič Jože, 22, delavec, Novo mesto.
Judež Anton, šofer, 22 let, Veliki Orehek 22.
Ravnih Anton, 35, delavec, Veliki Orehek 19.

Zevnik Janez, 19, kmet, Dolž 66, umorjen blizu Suhorja.
Kastrevc Marija, 23, kmetska hči, Hrušica 16, 29. avgusta.
Ovniček Franciška, 27, kmetska hči, Pangerčgrm 7, isti dan.
Golob Janez, 18, delavec, Hrušica 29.
Zelinger Janez, kmet, Dolž 17.

ZUPNIJA SV. KRIŽ PRI LITIJI.

Černe Justina, 20, kmetska hči, Sv. Križ.
Komadl Ana, kuharica, istotam.
Zupan Franciška, šivilja, Klanec.
Kožamelj Mina, kmetica, Sv. Križ, skupaj s prejšnjima 13. julija.
Zaverl Franc, delavec, Goba, 2. oktobra.
Toni Viktor, oče 3 otrok, komi, Sv. Križ, 3. oktobra.
Jeršin Franc, 56, rudar, Brezovo, oče 13 otrok, 25. oktobra.
Anžlovar Alojzij, Brezje.

ZUPNIJA SV. TRIJE KRALJI.

Guzelj Franc, 64, kmet, Lavrovec, 3. avgusta.
Guzelj Jože, 27, sin prejšnjega, isti dan.
Jereb Viktor, 19, kmet, Lavrovec 15, isti dan.
Gantar Janez, 18, kmetski fant, Lavrovec 10, isti dan.
Guzelj Marijana, 59, kmetica, Lavrovec 22, 9. jul.

ZUPNIJA ŠMARJE PRI LJUBLJANI.

Rupnik Roza, 64, kmetica, Šmarje, 23. marca.
Rupnik Marija, 22, hči prejšnje, isti dan.
Skubic Jože, trgovec, Sap 22, 21. junija.
Skubic Marija, žena prejšnjega, isti dan.
Knez Anton, delavec, Peroov, v novembru.
Hočevar Tone, duhovnik, v decembru.
Ahlin Ivan, 18, delavec, Šmarje.
Križman Tone, delavec, Grosuplje, umorjen v juliju blizu Police.

ZUPNIJA ŠMIHEL PRI NOVEM MESTU.

Turk Mihael, 22, dijak, Veliki Škrjanci.
Škedelj Anton, 50, kmet, Vrh pri Ljubnem, v juliju.
Jakše Franc, 30, kmet, Vrh pri Ljubnem.
Hrovat Alojzij, 52, oče 10 otrok, občinski svetovalec, 3. junija.
Mišjak Anton, 69, oče 10 otrok, krojač, Beričevo, v juniju.
Mišjak Alojz, 30, sin prejšnjega, isti dan.
Kristan Anton, 34, krojač, Beričevo, isti dan.
Šušteršič Cilka, 30, šivilja, Veliko Podjubno, 11. jul.
Zonta Jernej, 52, oče 10 otrok, kmet, Potovrh 3, 18. decembra.
Šušteršič Alojzij, 45, kmet, Gornje Lakovnice.
Ravbar Ignacij, 41, kmet, oče 11 otrok, Veliki Podluben, v juliju.
Pirc Janez, 24, kmet, Veliki Podluben, v juniju.
Pirc Martin, 26, brat prejšnjega, v juniju.
Pirc Franc, 32, kmet, Dolnje Lakovnice.
(Dalje prihodnjič.)

IZGUBILI SMO DOBREGA ŽUPNIKA

Mrs. Brula, Duluth.

Poslala sem dopis v naš priljubljeni list, ko so nam našega župnika, Rev. Sholarja, vzeli v bolešnico. Povedala sem, kako nam je bilo hudo. Pa nisem verjela, da bi tisti dopis ne zagledal belega dne. In vendar ga ni! Pa veste zakaj? Komaj sem bila odposlala dopis, je počil glas, da so Rev. Sholar — umrli!

Vse je tako naglo prišlo, da se kar ne moremo znati. Tako prazno in tiho je v fari. Res so včasih kaj potožili, da jim zdravje pravilno ne dela, pa nam ni bilo na misli, da bi bilo tako resno. Veselili smo se z njimi, ko so v naši cerkvi preslikavali križev pot in oltarje. Radi smo jih imeli, ker so bili skrbni za nas in niso zamerili, oziroma brž odpustili, če kaj ni bilo prav. Z velikim zanimanjem smo prebirali v listu Ave Maria, kako so za stricem Rev. Venceljnom še sami napisali svoje spomi-

ne. Upali smo, da bodo se kaj napisali. Posebno, ker so tako radi govorili o Dražgošah in svojem bratu Jakobu, ki je tudi duhovnik v starem kraju. Pa je prišla bolezen in za njo — smrt!

Le tri tedne so bili v bolnišnici. Večinoma ves čas v nezvesti. Dne 6. marca so zapustili ta svet. Pogrebne svečanosti so opravili sam prevzvišeni škof iz Dulutha. Farani bomo dolgo žalovali za njimi. Pa jih ne pozabimo tudi v svojih molitvah. In tudi drugim naročnikom tega lista jih priporočamo v gorečo molitev.

BOG PLAČAJ, DOBROTNIKI!

ZA LIST — A. Kriznarič \$1 A. Prijatelj \$5, Mrs. Ambrose \$1, M. Hočevar \$1, M. Pančar \$1, Mrs. Brula \$1, P. Jamnik \$1, N. Vranichar \$12, A. Oratch \$3, J. Jakšič 50c, M. Flajnik \$7.50, S. Kersovan 50c, M. Rojc \$1, J. Tutin \$5, M. Otoničar \$2.50, F. Kaučič 50c, T. Beseničar \$2.50, Mrs. Av-

sec \$1, A. Bukovec \$10, M. Koprivec \$1, A. Košir 50c, M. Čok \$5, M. Trinko \$5, M. Kavaž \$1, Mrs. Perušek \$4, M. Zalelet \$2, P. Celik 50c, M. Gerbeck \$1, Mrs. Paul 50c, A. Pogačar \$1.50, Mrs. Omaha 50c, J. Pavel \$1, A. Walter 50c, M. Princ 50c, Mrs. Odlasek \$2.50, A. Doles \$2.50, M. Mihelc 50c, J. Stare 50c, Mrs. J. Knaus \$5, Mr. J. Trček 50c.

ZA SEMENIŠČE, Tabernakelj, Kruh Sv. Antona, Študente in drugo — T. Centa \$1, M. Koeman \$2, L. Petach 50c, U. Muren \$1, T. Sterling \$1, M. Skerl \$2, J. Kervin \$2, A. Hribar \$2.50, U. Ivšek \$1.50, K. Fabatz \$5, M. Sterlekar \$2, M. Colombo \$1, J. Pintar \$1, Mrs. M. Koshmerl \$1, I. Bambich \$2, G. Krainer \$2.50, Mrs. Bambich \$1, M. Hren \$4, F. Krebelj 50c, M. Drasler \$2, Mrs. Marolt 50c, J. Kebe \$2, M. Černič 50c, A. Vene \$5, R. Markel \$2, F. Zdešar \$1, R. Ujčič 50c, M. Gorup \$1, R. Kranjc \$2, M. Hegler \$1, R. Jerina \$2.50, M. Lužnar \$1, N. N. \$3, M. Klemenc 50c, K. Kočevar \$1, N. Starich 50c, M. Novak \$50,

Mrs. M. Hoge \$50, F. Škubie \$1.50, M. Strauss \$2, F. Škulj \$2, Mrs. Ujčić \$1, M. K. \$50, F. Marolt \$2.50, Mrs. Ribič \$3, M. Soddec \$1.50, T. Narobe \$5, M. Krainz \$2.50, M. Maniza \$5, Mrs. J. Wenzel 50c, J. Pelan \$2.50, A. Grdina \$10, J. Vlich \$2.50, Mrs. J. Mulec \$8, R. Verbič \$1, J. Trček 50c, Mrs. L. Kralj \$1, C. Perme 50c, Mrs. Jaloves \$1.50, Mrs. Urbanija 50c, L. Bandi 50c, Mrs. J. Kočin \$5, M. Prinčič 50c, Mrs. Strauss \$1, F. Kastelic \$1.50, J. Pezmont \$2.50, A. Novak \$2, B. Zankar 50c, Mr. Mrs. L. Rozanec \$5, Mrs. A. Golič \$1, Mr. Mrs. Asseg \$5, J. Dolgan \$1, M. Martič 50c, M. Pekol \$3, F. Novak \$4, A. Trepal \$3, A. Jaksetič \$5, J. Jalovec \$5.

ZA LUČKE — F. Horvat 50c, Mr. Vraničar \$1, A. Zadnik \$1.50, Mrs. Zabukovec \$2, A. Plemel 50c, Mrs. F. Wehar \$1, M. Stefanich 50c, M. Golobich 50c, J. Hochevar \$1, Mrs. J. Vidmar 25c, T. Zdešar \$1, F. Horvat \$1, K. Fabatz 50c, T. Glavich 50c, M. Pančar \$1, Mrs. Žonta \$1, Mrs. Bradeska 25c, Mrs. Ambrose 50c, Mrs. M. Koshmerl 50c, P. Vesel 50c, F. Tomsha 30c, J. Selan \$1, A. Sušman 50c, J. Korian \$2, M. Erchul 50c, M. Horvat \$1, K. Sitar \$3, T. Grum 50c, U. Muren \$1, V. Hren \$1, J. Meglen 50c, J. Sintich \$2, Mrs. Pucelj \$1, J. Bergles \$1, F. Krebelj 50c, J. Erlach \$1, F. Zele \$1, J. Kebe \$2, Mrs. Grum 50c, J. Shircel \$1, S. Podgornik 21c, M. Stušek 25c, A. Shega \$1, P. Rogel 50c, M. Dolenc 50c, R. Jaklič \$1, F. Pernač 50c, A. Hlabše \$1, M. Zakrajšek 50c, T. Buckley \$1, F. Novak \$1, F. Misič 50c, M. Pirnat \$1, M. Koprivec 50c, F. Zdešar \$1, M. Lužnar \$1, F. Žulich \$2.50, A. Hren \$2, J. Hribar \$1.50, A. Schmuk \$10, J. Rus 50c, M. Drčar 50c, A. Gregorač 50c, A. Pikš \$2, M. Kremžar 50c, J. Švigelj 50c, J. Maček \$1, Mr. Winter 50c, R. Zupančič 50c, A. Gale 50c, R. Bavec \$1.50, M. Hegler \$1.50, F. Petrich 50c, M. Mencinger \$1.50, M. Sadar 50c, R. Koporec \$1, L. Lube 50c, M. Škulj \$1, F. Košir 50c, Mrs. J. Habjan \$2, M. Mihelič 50c, U. Trtnik 50c, T. Turk 50c, C. Turk 50c, M. Vidmar \$1, M. Jevnikar 50c, Mrs. Gubanc \$5, A. Furlan 50c, Mrs. Perušek \$1, Mrs. Jevce 50c, Mrs. J. Baraga 50c, J. Kragelj 50c, Mrs. L. Zorc 50c, B.

Anzele 50c, Mrs. F. Soklič \$1.50, J. Samich 50c, M. Hosta 50c, Mrs. Kozuch 50c, M. Berus \$1, J. Dolgan \$1, Mrs. Grill \$1, A. Trepal \$1, Mrs. J. Mishmaš \$10, M. Krall 50c, J. Paljk 50c, Mrs. M. Sustaršič \$2, J. Volf 50c, F. Lesjak \$1.50, J. Barbes 50c, G. Avsec \$2, T. Troha \$1, Mrs. F. Gliha \$2, M. Strazišar 50c, M. Lovko 50c, Mrs. L. Rigler 50c, M. Velikaz 50c, M. Kralj 50c, C. Perme \$1, F. Škulj \$1, Mrs. Ujčić \$1, Mrs. Urbanija \$1, M. Dragman 50c, U. Rovšek \$1, Mrs. F. Križnik 50c, F. Škubie \$1, M. Soddec \$1, J. Skerbec 50c, A. Praznik \$1, M. Javornik \$2.50, A. Klopčič \$1, M. Maniza \$1, F. Petrič 50c, A. Urbančič 50c, R. Verbič 50c, M. Gorišek 50c, M. Pišek 50c, Mrs. J. Arko \$1, F. Leban 50c, R. Zeleznikar 50c, M. Kovačič 50c, Mrs. J. Per 50c, Mrs. F. Cimperman \$2.

ZA APOSTOLAT — A. Debevec Sr. \$10, M. Darovic \$10, T. Zdešar \$10, M. Marenčič \$10, Mrs. J. Kašček \$10, M. Kogovšek \$20, T. Zdešar \$10, Mrs. Korelc \$8, M. Štukl \$10, Mrs. F. Pajk \$10, A. Plemel \$15, A. Kramarič \$5, B. Kramarič \$5, A. Burns \$10, J. Meglen \$10, M. Marenčič \$10, M. Kraševic \$60, J. Yakeš \$20, J. Lavriš \$10, Mrs. Košir \$10, F. Pangarsič \$10, M. Puc \$10, M. Česnovar \$10, F. Vilar \$10, A. Nahtigal \$10, F. Nahtigal \$10, N. Mausar \$10, M. Mihelič \$10, M. Vilar \$10.

ZA BARAGOVO ZVEZO — A. Shega \$1, M. Knaus \$1, Rev. M. J. Setničar \$5, T. Zdešar \$2, Mrs. Bradeskas 50c, F. Starman \$2, F. Tomsha 70c, J. Judnič \$2, M. Golobich \$1, M. Gorup \$1, R. Kranjc \$1, N. N. \$5, M. Škerl \$2, I. Brozič \$1, F. Prhne \$2, M. Petsche \$1, I. Trunkle \$1, H. Cotman \$2, A. Zupančič \$3, M. Mihelič 50c, M. Prostor \$1, F. Tomažin \$2, F. Novak \$2, M. Vilar \$2, Mrs. L. Zorc \$1, Mrs. F. Križnik \$1 Mrs. J. Mulec \$2.

ZA MISIJONE — T. Glatz \$5.

ZA SV. MAŠE — Po \$30: Rev. Menko. — Po \$20: M. Skodlar, A. Zupančič. — Po \$16: M. Romich. — Po \$15: M. Pančar, J. Sintich. — Po \$13: N. Tomc. — Po \$12: M. Makovec. — Po \$10: M. Priestow, F. Richter, A. Vidervol, J. Petrinčič, A. Grdanc, M. Zupančič, F. Zalar, F. Škubie, Mrs. J. Mulec, M. Laurich, Mrs. Habich,

A. Škoda, J. Mišmaš. — Po \$9: M. Horvat, Mr. Mrs. F. Gabriel. — Po \$8: Mrs. Kučić. — Po \$7: A. Gregorač, M. Kremžar, M. Hočevar, F. Novak. — Po \$6: A. Kriznarič, A. Kotnik, J. Baskovitz. — Po \$5: Mrs. Archul, Mrs. Slemmer, Mrs. Gliha, J. Velich, Mr. Ogrinc, F. Pangarsič, M. Kapla, F. Kavič, J. Slak, M. Štukelj, M. R. Tometz, T. Sterling G. Zaman, M. Prhne, F. Krall, Mrs. Ule, Mrs. Gerbeck, A. Jerele, Mrs. Mramor, J. Mihelič, M. Hotujec, M. Kraševic, F. Perovšek, Mrs. Rupnik, M. Hegler, M. Naglič, R. Cimperman, A. Pavli, Dr. Srca Marije, M. Bogovič, A. Zadnik, M. Pirnat, F. Dremel, Mr. Mrs. Laurich, T. Troha, M. Vrečko, A. Doles, N. N., Mrs. J. Baraga, Mrs. J. Asseg, 3rd Ord. St. John Vianney's, Mrs. J. Ogrinc. — Po \$4.50: T. Grum, J. Kervin. — Po \$4: I. Chacata, J. Korian, A. Lenarčič, N. N., K. Toms, S. Fatur, F. Lban, Mrs. Kobal, F. Jalovich, Mrs. Zalar, M. Gerbeck, A. Walter, F. Novak, J. Kristofelc. — Po \$3: J. Bakše, M. Pavlesič, T. Zdešar, Mrs. J. Rožgaj, A. Zadnik, R. Adamich, Mrs. Smrekar, M. Hochevar, P. Vesel, N. N., Mrs. D. Zupančič, Kúhel Family, M. Erchul, J. Ožbolt, M. Moškon, M. Zakrajšek, F. Misič, A. Hren, J. Hribar, A. Pikš, P. Rogel, F. Pernač, M. Gornik, L. Koren, A. Klemenčič, F. Poje, M. Lokar, M. Jevnikar, Mrs. J. Gliha, M. Lovko, M. Grajnar, M. Strauss, M. Zaletel, M. Pogačnik, Mrs. Perushek, Mrs. Jelenčich, S. Gulo-vich, E. Martinčich, Mrs. Mirtič, M. Gorišek, Mrs. J. Arko, K. Opalek, M. Starich, F. Mihelič, M. Strauss, M. Dragman. — Po \$2: L. Udovič, A. Košir, A. Pakiž, F. Škulj, J. Arko, Druž. Narobe, K. Getbec, A. Klopčič, M. Cimperman, M. Ivanc, M. Hudolin, M. Melavec, M. Pišek, R. Zeleznikar, Mrs. F. Cimperman, F. Klančar, M. Velikaz, Mrs. L. Kralj, M. Ferk, M. Vidic, Mr. Mrs. Sellak, M. Caban, M. Meglich, Mrs. Kral, Mrs. Skowranska, M. Voje, M. Jevnikar, M. Volf, J. Kragelj, Mrs. Omahen, J. Pavel A. Intihar, Mrs. Kozuh, M. Bradač, M. Berus, Mrs. K. Germovšek, I. Koželj, J. Dolgan, Cinkl, A. Gatroža, J. Volf, J. Barbes, M. Strazišar, Mrs. Prostor, Mrs. J. Kočin, M. Vilar, M. Prinčič, Mr. Vraničar, J. Novak (J. Hočevar, B. Mihelič, J. Strojman,